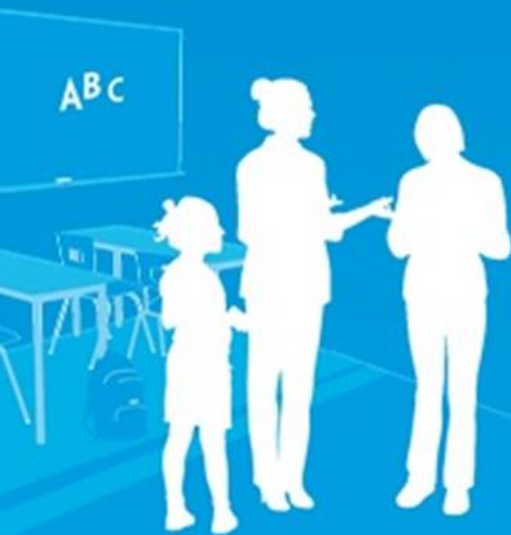

Taipalsaaren kunta

Tilinpäätös 2019

Kunnanhallitus 31.3.2020 / § 57
Kunnanvaltuusto 15.6.2020 / § 22

TAIPALSAARI
Saimaan sydämessä

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS	3
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	3
Kunnanjohtajan katsaus.....	3
Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	10
Kunnan henkilöstö.....	12
Ympäristöasiat	12
Muut ei-taloudelliset asiat.....	13
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	13
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	14
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	15
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	18
Tilikauden tuloksen muodostuminen	18
Toiminnan rahoitus.....	21
Rahoitusasema ja sen muutokset	22
Kokonaistulot ja -menot.....	23
Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	24
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä	24
Konsernin toiminnan ohjaus	25
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	26
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	30
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	32
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	34
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	37
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	38
Käyttötalouden toteutuminen.....	38
100 Vaalit.....	38
200 Tarkastus ja arviointi	38
300 Konsernipalvelut.....	38
40 Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	43
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	58
Investointien toteutuminen	60
Konsernihallinnon investoinnit	60
Teknisten palveluiden investoinnit.....	61
Investointiosa yhteensä.....	63

Rahoitusosan toteutuminen.....	64
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	64
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	67
Tuloslaskelma	67
Rahoituslaskelma.....	68
Tase.....	69
Konsernilaskelmat.....	71
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	75
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	75
Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	75
Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	75
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	77
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista	78
Tasetta koskevat liitetiedot	81
Vakuuksia ja vakuussitoumuksia koskevat liitetiedot	85
Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	87
ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET, VESIHUOLTOLAITOS	88
TAIPALSAAREN KUNTA VESIHUOLTOLAITOS	88
TOIMINTAKERTOMUS 2019.....	88
Vesi – ja viemärilaitos	88
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS.....	93
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	93
LUETTELOT JA SELVITYKSET	94

TOIMINTAKERTOMUS

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Taipalsaaren kunnan talouden tasapainottamista jatkettiin vuonna 2019. Taloustilanne sai dramaattisen käänteen maaliskuussa, kun selvisi, että Eksoten clearauslasku ja tulevien vuosien jäsenkuntalaskutus ei ole ennustetun kaltainen, vaan kustannuskehitys on lievempi. Lisäksi Eksote sai ennustetun alijäämän (n. 7 milj. euroa) pienennettyä vuoden aikana n. miljoonaan euroon. Helmi-maaliskuussa saatu tieto vaikutti ratkaisevalla tavalla talouden tasapainotusohjelmaan. 13.3. valtuuston käsittelyyn menossa ollut tasapainotusohjelma vedettiin pois listalta ja asiassa otettiin tuumaustauko.

Tasapainotusohjelmaa kuitenkin jatkettiin. 17.4.2019 (10 §) kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2019 tasapainotustoimiksi käyttötalouden säästöjä 320 000 euroa ja tulonlisäyksiä 90 000 euroa. Tämä tarkoitti samalla talousarviomuutoksia, koska talousarvioon oli hyväksytty 750 000 euron tasapainotustoimet vuodelle 2019.

Talouden ohjausryhmä teki vielä 24.4.2019 esityksen palveluverkkoratkaisusta talouden tasapainotustoimiin liittyen. Siinä linjattiin, että varhaiskasvatuksessa siirrytään yhteen päiväkotiin ja perusopetuksessa kahteen alakouluun (Kirkonkylä, Vehkataipale). Saimaanharjulla on yläkoulu. Muutokset astuvat voimaan asteittain. Kunnanvaltuusto hyväksyi palveluverkkomuutoksen 15.5.2019 (15 §). Tästä päätöksestä on valitettu Itä-Suomen hallinto-oikeuteen, josta päätös on odotettavissa touko-kesäkuussa 2020.

Varsin vaiherikkaan vuoden 2019 tulos on merkittävästi ennakoitua parempi. Odotetun 1,2 miljoonan alijäämän sijaan tulos on 9.143,54 euroa ylijäämäinen ja poistoeron jälkeen 101.877,86 euroa. Iso merkitys on sillä, että Eksoten jäsenkuntalasku oli 14.720.933,99 euroa. Tämä oli yli 700.000 euroa alle budjetoidun. On kuitenkin todettava, että käyttötaloudessa kautta linjan onnistuttiin. Toimintatuotot olivat 2.612.392,27 euroa (ulkoiset luvut), joka oli 150.469,27 euroa yli talousarvion. Toimintakulut olivat 27.076.894,20 euroa, mikä on 1.130.904,42 euroa alle talousarvion. Toimintakate olikin 24.464,501,93 euroa, mikä on 1.281.473,69 euroa alle muutetun talousarvion ja jopa alle alkuperäisen talousarvion.

Tilinpäätösvuoteen toi oman värinsä verotulojen kertymä. Verokorttiuudistuksesta ja tulo-rekisterin käyttöönotosta johtuvien ongelmien takia kunnille tuli tuloveron kertymävajetta. Vuoden aikana kertymävajeksi ennakoitiin Taipalsaaren osalta yli 900 000 euroa. Kertymävaje hupeni syksyä kohti sen verran, että vajeeksi tuli lopulta alle 600 000 euroa. Talousarviota muutettiin toimintavuoden aikana niin, että tulovero jäi 88.733,24 euroa alle muutetun talousarvion, kertymän ollessa yhteensä 17.293.266,76 euroa.

Kiinteistövero kertyi talousarvion mukaisesti 2.056.796,61 euroa. Sen sijaan yhteisöverotuotto jäi 73.869,35 euroa alle talousarvion, kertymän ollessa 875.130,65 euroa.

Valtionosuutta kunta sai yhteensä 6.041.879 euroa, joka on 247.602 euroa talousarviota enemmän.

Korko- ja rahoituskulujen jälkeen vuosikate oli 1.675.003,09 euroa, mikä on n. 1,2 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Ja kattoi suunnitelmapoistot, joita oli 1.665.859,55 euroa.

Konsernitasolla vuosikate vahvistui 2.095.832,91 euroa (ed.vuosi 1.036.000 euroa) ja tulos oli lievästi alijäämäinen -84.197,02 euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen konsernin ylijäämäksi tuli 16.440,66 euroa.

Investoinnit pystyttiin pitämään kohtuullisella tasolla, kuten oli suunniteltu, nettoinvestointien ollessa yhteensä 851.884,56 euroa. Suurimpana eränä oli Taipalsaaren Lämpö Oy:n antolainan 200 000 euroa konvertointi yhtiön vapaaseen omaan pääomaan. Tällä vahvistettiin konserniyhtiön omaa pääomaa.

Tonttikauppa näyttäisi hiukan elpymisen merkkejä. Viime vuonna myytiin 5 rakennustonttia, kun edellisen vuonna vain kaksi. Uuden asuinrakennuksen rakennuslupia myönnettiin myös 5 kpl viime vuonna.

Vuodenvaihteen asukasluku oli 4 666 asukasta, jossa laskua edelliseen vuoteen tuli 49 henkilöä.

Kunnan pitkäaikainen lainamäärä vuodenvaihteessa oli 15.7 milj. euroa (3 365 euroa/asukas). Konsernin osalta pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä oli 23.8 milj. euroa (5 101 euroa/asukas).

Tilinpäätös osoittaa, että talouden tasapainotustoimet vuoden 2019 osalta onnistuivat erinomaisesti. Emokunnan talouden kurssia onnistuttiin kääntämään positiiviseen suuntaan. Myös konsernin tuloskehitys näyttää parempaa kuin vuosi sitten. Vuosikate vahvistui edelliseen vuoteen tuntuvasti reilulla miljoonalla eurolla.

Kaiken kaikkiaan kunnan tilinpäätöksen tulos oli erinomainen, ottaen huomioon toimintavuoden lähtökohdat ja haasteet ja peilaten tulosta yleisesti kuntien talouskehitykseen vuonna 2019. Taloustilanteeseen toi haastetta rahoituksen epävarmuus (kertymävaje) ja Eksoten mahdollinen alijäämäkehitys. Kunnan viranhaltijajohto on toiminut kovien ulkoisten ja sisäisten paineiden alla kunnan haastavassa taloustilanteessa. Henkilöstö on tehnyt työtään epävarmuudessa, käytiinhän toimintavuoden aikana kahdet yt-neuvottelut.

Kaikesta tästä huolimatta käyttötalouden tulos osoittaa, että kuntaorganisaation henkilöstö on toiminut vastuullisesti ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Päättäjät ovat tehneet vuoden aikana oikeita ja vastuullisia päätöksiä vaikeiden valintojen edessä.

Haluan omalta osaltani sanoa ison kiitoksen Taipalsaaren kunnan henkilöstölle ja päättäjille tilinpäätösvoudesta 2019.

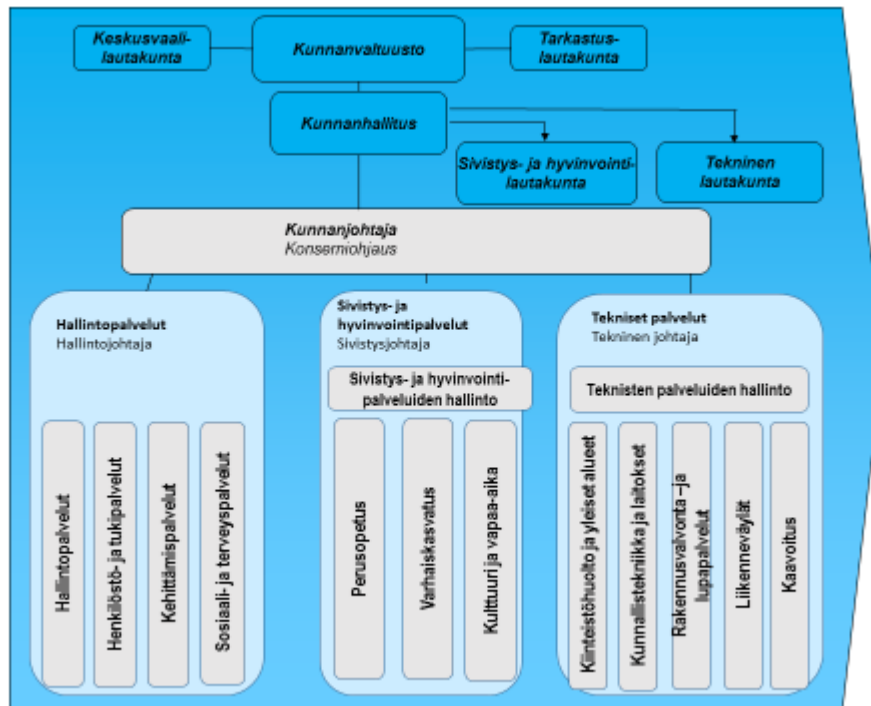
Kari Kuuramaa
Kunnanjohtaja

KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Vuonna 2019 järjestettiin eduskunta- ja EU-vaalit. Kunnan kunnanvaltuusto ja luottamushenkilöorganisaatio on aloittanut nelivuotisen toimikautensa 1.6.2017.

Kunnan organisaatio ja kuntalain 125 §:ssä tarkoitetut tilivelvolliset

Kunnan organisaatio koostuu luottamushenkilöorganisaatiosta ja henkilöstöorganisaatiosta, jotka muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia ja jakaantuvat toimialoihin ja tehtävälueisiin seuraavan organisaatiokaavion mukaisesti:

Kuntalain 125 §:ssä tarkoitettuja tilivelvollisia ovat kunnan toimielinten jäsenet sekä em. tehtävälueiden toiminnasta ja taloudesta vastaavat viranhaltijat.

Luottamushenkilöorganisaatio

Kunnan luottamushenkilöorganisaation muodostavat seuraavat toimielimet:

Kunnanvaltuusto

Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää toimikaudeksi 2017 - 2021 valittu kunnanvaltuusto, jossa on 27 jäsentä (27.1.2018 lukien 26 ja 18.4.2018 lukien 25).

Jäsenet**Valtuustoryhmä**

Niiva Heikki	Taipalsaari-liike	puheenjohtaja
Laine Osmo	Keskusta	I varapuheenjohtaja
Kähärä Lasse	Kokoomus	II varapuheenjohtaja
Alve Maiju	Keskusta	
Haapamäki Turo	Sdp	
Heikka Juho	Keskusta	
Heiskanen Anne	Kokoomus	
Hulkkonen Mari	Taipalsaari-liike	
Husu Jarkko	Kokoomus	
Häkkinen Matti	Sdp	
Kangasmäki Sari	Taipalsaari-liike	
Kankkunen Rauno	Sdp	
Kolhonen Ilpo	Keskusta	
Kolhonen Sanna	Keskusta	
Kukkonen Tommi	Keskusta	
Kylämies Kimmo	Keskusta	
Mikkola Elma	Sdp	
Nenonen Harri	Taipalsaari-liike	
Pitkänen Taisto	Keskusta	
Tarhonen Jari	Keskusta	
Taskila Sari	Taipalsaari-liike	
Turunen Jarmo	Keskusta	
Voipio Iikka B.	Kokoomus	
Wallén Pekka	Taipalsaari-liike	
Westinen Arja-Liisa	Keskusta	

Vuonna 2019 valtuusto kokoontui 9 kertaa ja käsitteli 71 asiaa. Merkittävimmät valtuuston päätökset vuonna 2019 koskivat kouluverkko- ja kunnan talouden tasapainottamiseen liittyviin päätöksiin. Uusi kunnanjohtaja Kari Kuuramaa valittiin valtuuston kokouksessa 27.11.2018. Kari Kuuramaa aloitti Taipalsaaren kunnan kunnanjohtajana 7.1.2019.

Valtuuston pöytäkirjanpitäjänä toimi 17.4.2019 asti hallintosihteeri Satu Tuomela ja sen jälkeen vuoden 2019 loppuun asti kunnanjohtaja Kari Kuuramaa.

Keskusvaalilautakunta

Varsinaiset jäsenet

Räisänen Heikki, pj
Hiltunen Antero, vpj
Melkko Helena
Mikkola Elma
Peuha Leo

Varajäsenet järjestyksessä

Tenhovirta Heikki
Vento Anneli
Hulkkonen Markku
Miettinen Jorma
Turppo Seija

Vuonna 2019 järjestettiin eduskunta- ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakunta kokoontui vaaleihin liittyen 9 kertaa. Keskusvaalilautakunnan pöytäkirjanpitäjänä toimi hallintosihteeri Satu Tuomela.

Tarkastuslautakunta

Varsinaiset jäsenet

Haapamäki Turo, pj
Alve Maiju, vpj
Janhunen Elina
Lähteenaro Esa

Peuha Leo

Henkilökohtaiset varajäsenet

Häkkinen Matti
Hölsä Juha
Kittilä Erja
Kairulahti Sirpa 30.8.2019 asti
Taskila Sari 1.9.2019 alkaen
Kurronen Jari

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana 7 kertaa ja käsitteli 31 asiaa. Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä toimi hallintosihteeri Piia Pouttu.

Kunnanhallitus

Varsinaiset jäsenet

Pitkänen Taisto, pj 18.6.2019 asti
Turunen Jarmo, pj 19.6.2019 alkaen
Hulkkonen Mari, I vpj
Voipio Iikko B., II vpj
Mikkola Elma
Heikka Juho
Wallén Pekka
Westinen Arja-Liisa

Henkilökohtaiset varajäsenet

Turunen Jarmo 18.6.2019 asti
Kolhonen Ilpo 19.6.2019 alkaen
Kangasmäki Sari
Heiskanen Anne
Kankkunen Rauno
Kukkonen Tommi
Nenonen Harri
Kolhonen Sanna

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2019 aikana 24 kertaa ja käsitteli 258 asiaa. Kunnanhallituksen pöytäkirjanpitäjänä toimi hallintosihteeri Satu Tuomela 13.3.2019 asti ja sen jälkeen kunnanjohtaja Kari Kuuramaa.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Varsinaiset jäsenet

Taskila Sari, pj

Kolhonen Ilpo, vpj
Alve Maiju
Heiskanen Anne
Tirkkonen Jukka
Tarhonen Jari 18.12.2019 asti
Marttinen Milko
Ohtamaa Leea 19.12.2019 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kairulahti Sirpa 30.8.2019 asti
Kangasmäki Sari 1.9.2019 alkaen
Kukko Petri
Nissinen Vilho
Peuha Leo
Niiva Aure
Ohtamaa Leea 18.12.2019 asti
Mikkola Elma
Mikkonen Ilpo 19.12.2019 alkaen

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana 11 kertaa ja käsitteli 81 asiaa. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tehtäviä on kuvattu tarkemmin jäljempänä. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi sivistysjohtaja Vesa Pakarinen.

Tekninen lautakunta

Varsinaiset jäsenet

Turunen Jarmo, pj 1.7.2019 asti
Kangasmäki Sari, vpj

Heikkonen Anne
Kolhonen Sanna
Kukkonen Tommi pj 2.7.2019 alkaen
Marttinen Milko
Nenonen Harri
Tarhonen Jari 2.7.2019 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Jauhiainen Jyrki 1.7.2019 asti
Kairulahti Sirpa 30.8.2019 asti
Taskila Sari 1.9.2019 alkaen
Husu Jarkko
Kittilä Erja
Mikkonen Ilpo
Mikkola Elma
Tirkkonen Jukka
Nissinen Vilho 2.7.2019 alkaen

Tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana 11 kertaa ja käsitteli 117 asiaa. Teknisen lautakunnan tehtäviä on kuvattu tarkemmin jäljempänä. Teknisen lautakunnan esittelijöinä toimivat tekninen johtaja Samuli Kakko ja rakennustarkastaja Mikko Manninen. Pöytäkirjanpitäjänä toimi tekninen johtaja Samuli Kakko.

YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Suomen bruttokansantuote (BKT) kasvoi vuonna 2019 alustavien tietojen noin 1,6 %. Kasvu oli hitaampaa kuin edellisvuonna. Vuonna 2020 BKT:n kasvu hidastuu ennusteiden mukaan 1,0 prosenttiin.

Vuosien 2019 - 2022 yksityisten investointien keskimääräinen vuosikasvu Suomessa on vain 0,7 %. Vuosi 2019 kehittyi valtakunnallisesti suunnitellun mukaisesti. Vuonna 2020 asuinrakennusinvestoinnit supistuvat ja tuotannollisten investointien kasvu hidastuu. Julkiset investoinnit ovat poikkeuksellisen korkealla BKT:hen, vuonna 2020 ne ovat noin 4,3 %:ia. Talouskasvu hidastuu edelleen 1,3 prosenttiin vuonna 2020, minkä jälkeen kasvu hidastuu alle yhteen prosenttiin keskipitkällä aikavälillä.

Voimistunut työvoiman kysyntä nostivat vuonna 2019 työllisten määrän 1,0 prosenttiyksikköä edellisvuotta korkeammaksi ja työllisyysasteen 72,6 (71,6) prosenttiin. Työllisyysaste nousee 73,6 prosenttiin vuoteen 2022 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. Työllisten määrä nousee 0,5 % v. 2020. Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu heikentävät työllisyyden kasvua. Nimellisansiotason arvioidaan nousevan 3 %. Talouskasvun hidastumisesta huolimatta reaali-palkkojen maltillinen kehitys on haastava tekijä tietyille toimialoille.

Julkista taloutta heikentää väestön ikääntyminen, joka kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja. (Lähde: Taloudellinen katsaus Talvi 2019, Valtiovarainministeriön julkaisu 2019:69)

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen tammikuussa 2020 julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan joulukuun lopussa Kaakkois-Suomessa oli 16 648 (ed. vuosina 17 093 ja 20 029) työtöntä työnhakijaa.

Julkaistun tilaston mukaan työttömien osuus työvoimasta 31.12.2019 oli seuraava:

koko maa	9,6 % (9,7 %)
Kaakkois-Suomi	12,3 % (12,4 %)
Etelä-Karjala	11,9 % (11,6 %)
Taipalsaari	7,6 % (8,0 %).

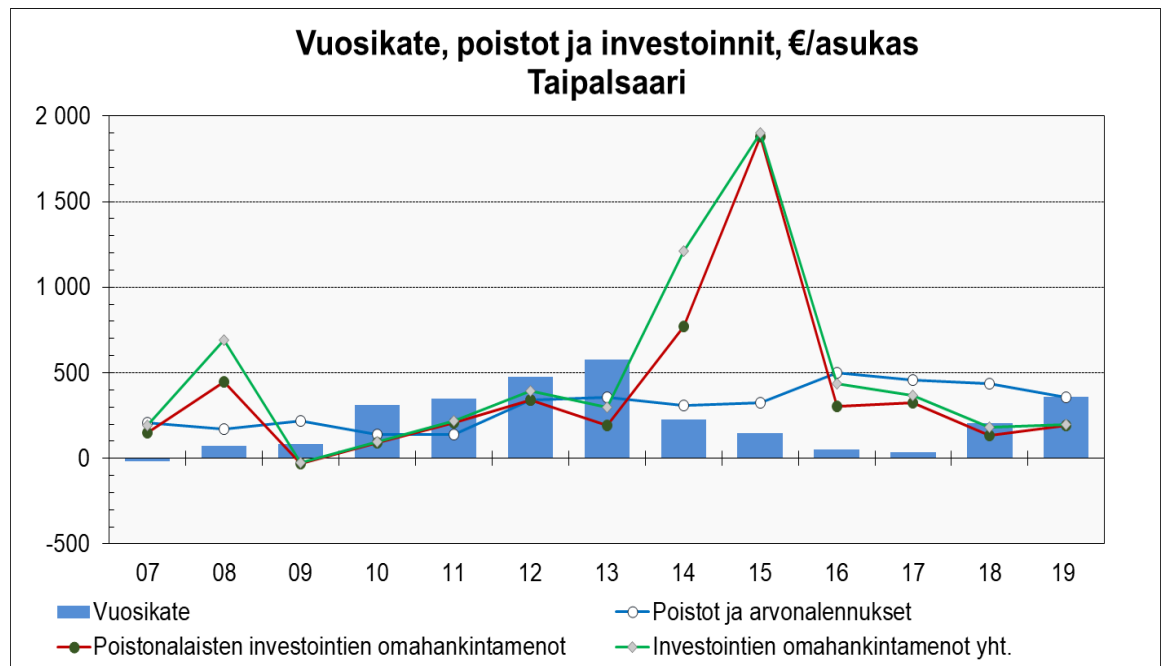
Työttömänä oli vuoden lopulla Taipalsaarella 171 (-9 henkilöä) joista pitkäaikaistyöttömiä 33 henkilöä (-3), alle 25 -vuotiaita 26 henkilöä (+2).

Etelä-Karjalan liitto ja kunnat ovat yhteistyössä tehneet uusia arvioita tulevasta alueen väestökehityksestä Tilastokeskuksen väestöennusteita ja väestötilastoja hyödyntäen. Tilastokeskuksen virallisen uuden 30.9.2019 julkaistun väestöennusteen mukaan väestön määrä laskee vuoteen ja väestö vanhenee. Väestön vanhenemisella ja vähenemisellä voi olla merkittävät vaikutukset alueen taloudelliseen kehitykseen, mikäli rahoitusta ja palvelutarpeita ei pystytä sopeuttamaan oikeassa suhteessa.

OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Toteutunut vuosikate oli 1.675.003,09 euroa. Vastaava budjetoitu vuosikate oli 484.338 euroa. Kunnan tilikauden ylijäämä oli 101.877,86 euroa.

Poistoista, poistoeron muutoksesta ja varauksista aiheutui 1,67 milj. euron vaikutus kunnan tulokseen. Vastaava budjetoitu poistomäärä tuloslaskelmaan oli 1,8 M€. Tämä allittui 0,13 milj. johtuen pienentyneistä investoinneista, ja sitä se kautta vaikutti poistoihin.

Taipalsaaren kunnan talous vuosikatteella, poistoilla ja investointien omahankintamenoilla mitattuna on osoittanut epätasapainotilaa 2014 - 2018 siten, että poistot ylittävät käyttökatteen. Edellisen kerran vuonna 2013 pystyttiin vuosikatteella kattamaan käyttöomaisuuden poistot ja samaan aikaan myös korvausinvestointien määrä vastasi poistojen määrää.

Kunnan talouden säästöohjelman mukaisia tavoitteita saavutettiin vuonna 2019. Eksoten ennakoitua parempi tulos tilikaudelta 2019 selittää reilun 712 tuhannen euron osalta parantunutta tulosta.

Muilta osin talousarvioon nähden parempi tulos selittyi pääosin säästötoimenpiteistä. Käyttötaloudessa sivistystoimi saavutti 283 tuhannen euron säästön ja tekninen toimi saavutti 84 tuhannen euron ja konsernipalveluissa 203 tuhatta euron säästön (ei sisällä Eksotea) käyttötaloudessa budjetoituun. Lisäksi konsernipalveluissa edellä mainittu säästö syntyi Eksoten maksuissa 712 tuhatta euroa. Käyttötalouden säästö budjetoituun oli yhteensä 1,28 miljoonaa euroa.

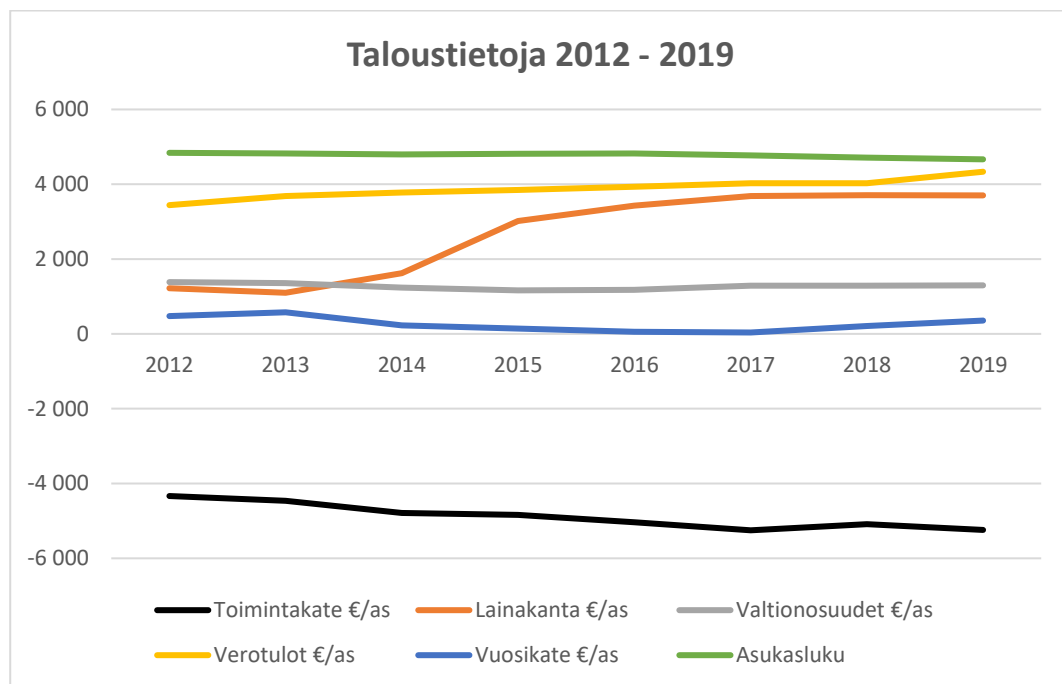
Verotuloja kertyi 1 217 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Kaikkiaan verotuloja kertyi 20,2 milj. euroa. Valtionosuudet alenivat edellisvuodesta. Kertymä oli yhteensä 6,0 milj. euroa, eli noin 43 tuhatta euroa vähemmän kuin vuonna 2018.

Asukasluku laski Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 49 henkilöllä. Asukasmäärä vuoden vaihteessa on 4666 (4715 ed. vuonna) asukasta. Vuonna 2019 syntyneitä oli 21 ja kuolleita 45.

Investointien kokonaismäärä oli 912.562 euroa. Investoinneista merkittävin vuonna 2019 oli Taipalsaaren Lämpö Oy:hyn tehty oman sijoitetun pääoman ehtoinen svop-sijoitus 200.000 €. Valokuituverkkoihin tehtyjen investointien kokonaismäärä oli 192.490 euroa. Investointien määrä jäi alle kunnanvaltuuston hyväksymän kesäkuussa 2019 tarkistetun investointimäärän 1.081.820 euroa.

Kunta otti pitkäaikaista lainaa 1,8 milj. euroa (2,0) milj. euroa ja lyhensi aiemmin ottamiin lainoihin 2,0 (2,098) milj. eurolla. Kokonaislainakanta tilinpäätöshetkellä oli 17,3 (17,5) milj. euroa eli 3704 (3708) euroa asukasta kohti. Konsernilainojen määrä oli 25,8 (26,5) milj. euroa eli 5528 (5617) euroa asukasta kohden. Konsernitase ja tunnusluvut on esitetty lainakannan kehittyminen kuvana tilinpäätöksen kohdassa Konsernitilinpäätös ja tunnusluvut.

Tilastotietoja kunnasta

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Toimintakate €/as	-4 335	-4 462	-4 790	-4 842	-5 035	-5 251	-5 087	-5 243
Lainakanta €/as	1 223	1 099	1 623	3 021	3 426	3 681	3 708	3 704
Valtionosuudet €/as	1 384	1 359	1 240	1 163	1 178	1 287	1 291	1 295
Verotulot €/as	3 442	3 681	3 776	3 845	3 934	4 027	4 031	4 335
Vuosikate €/as	475	577	225	146	52	37	207	359
Asukasluku	4 840	4 826	4 798	4 815	4 826	4 776	4 715	4 666

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tulovero%	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,00	20,00	20,50	20,50	21,00	21,00

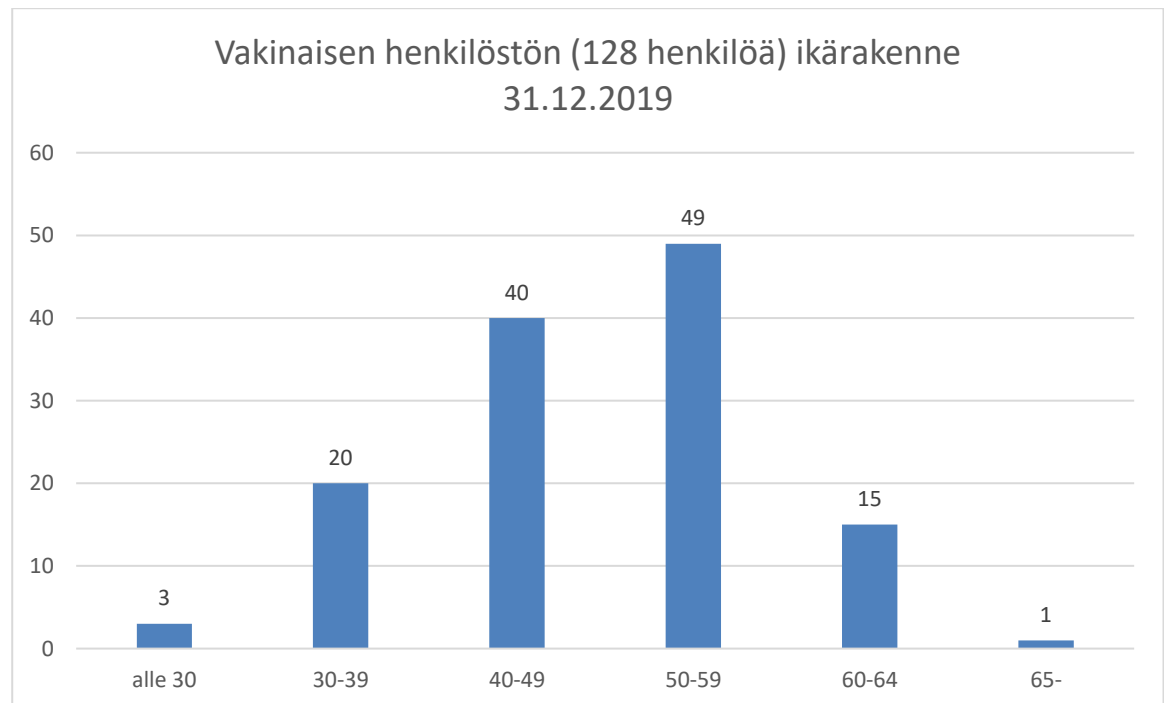
KUNNAN HENKILÖSTÖ

Taipalsaaren kunnan palveluksessa oli tarkasteluhetkellä 31.12.2019 yhteensä 154 henkilöä. Vastaavaan aikaan edellisenä vuonna kunnan palveluksessa oli 158 henkilöä. Henkilöstön lukumäärään on sisällytetty vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt.

Henkilöstön lukumäärä tehtäväalueittain on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Henkilöstökulut euroina:

	2019	2018
Palkat ja palkkiot	5 595 945	5 810 780
Eläkekulut	1 298 917	1 342 057
Muut henkilösivukulut	153 426	201 023
Henkilöstökulut yhteensä	7 048 288	7 353 860

Erillinen henkilöstöraportti saatetaan valtuuston käsiteltäväksi yhtä aikaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa.

YMPÄRISTÖASIAT

Lappeenrannan kaupunki järjestää isäntäkuntamallilla kunnan ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun sekä eläinlääkintähuollon palvelut.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ja ELY-keskuksen kanssa päivitettiin pohjavesien suojelusuunnitelmaa riskikohteiden osalta. 2019 vuoden puolella käynnistettiin vesilaitoksien riskikartoituksen tekeminen Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ohjeistuksella.

MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Kunnan tilinpäätöstä ohjeistavan yleisohjeen ja voimassa olevan lainsäädännön mukaan toimintakertomuksessa annetaan myös kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot on annettava siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
- luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
- lakien ja määräysten kiertäminen
- tosiasioiden vääristely
- laitton seuranta ja tarkkailu
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
- huonon hallinnon suojelu ja salailu
- välinpitämätön johtamistyö
- epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Taipalsaaren kunnan päätöksenteossa ja kaikessa hallinnon toiminnassa on noudatettava hallintolaissa säädettyjä hyvän hallinnon perusteita. Niihin kuuluvat mm. hallinnon oikeusperiaatteet, jotka ohjaavat päätösharkintaa ja muuta asioiden käsittelyä. Kaikessa huomioidaan tasapuolinen kohtelu, johdonmukaisuus ja syrjimättömyys. Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaan viranomaisella ei saa olla väärää vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin. Toiminta on asiallista ja puolueetonta. Lisäksi noudatetaan suhteellisuus- ja luottamuksensuojaperiaatteita.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kunnan taloudellinen tilanne entistä vahvemmin kytköksissä tuleviin sote-kustannuksiin. Eksoten arvion mukaan Taipalsaaren kunnan kustannuskehitys on seuraavan kymmenen vuoden aikajänteellä Etelä-Karjalan kunnista kaikkein voimakkainta. Tämä johtuu kunnan väestörakenteesta. Kunta on ikärakenteeltaan nuori, mutta ikääntyminen on voimakasta seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Tilinpäätös 2019 oli ennakoitua parempi ja pitempään jatkunut alijäämäkierre saatiin käännettyä lievästi ylijäämäiseksi. Kumulatiivinen alijäämä tällä tulosuralla saadaan katettua vuonna 2022. Painelaskelman perusteella alijäämätilanne olisi kuitenkin edessä jo vuonna 2024.

Eksote linjasi strategiassaan 1,5 %:n kustannusuran aina vuoteen 2023. Tässä pysyminen on ratkaisevaa myös kunnan taloustilanteen kannalta.

Tilinpäätöstä tehtäessä maailmaan iski korona-virus pandemia. 23.3.2020 arvioitiin, että koronan vaikutus kuntatalouteen on noin 1,5 miljardia euroa. Tarkkaa summaa kukaan ei voi tässä vaiheessa tietää. Vaikutus tulee sekä sote-kustannusten kasvun, että verotulojen aleneman kautta. Toisin sanoen kuntataloudessa eletään erittäin epävarmassa tilanteessa. Ja pahimmillaan kunnat, Taipalsaari mukaan lukien, ajautuvat vaikeaan talousahdinkoon vuoden 2020 aikana.

Vuonna 2020 globaali koronaviruspandemia vaikuttaa Suomen koko kuntasektoriin ja kuntatalouteen merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset Eksoten kautta kasvavat ehkäisevistä ja huolto toimenpiteistä johtuen. Kuntalaisten ja yritysten verotettavat tulot laskevat, mikä vaikuttaa kunnan saamien tuloverojen ja yhteisöverojen määriin.

Myös suljettujen kuntapalveluiden tulot pienentyvät. Käyttötalousmenojen määrään vaikuttaa suljettujen kuntapalvelutoimintojen henkilöstön tehtävien uudelleenjärjestelyt. Vaikutukset kuntatalouteen ovat erilaisia eri henkilöstöryhmillä.

Tilanteen arvioinnin vaikeutta kuvaa se, että valtionvarainministeriö ei ole antanut päivitettyä ennustetta akuutin virusvaiheen aikana vielä maaliskuun loppuun mennessä bruttokansantuotteen pienentymisen syvyydestä ja sen palautumisesta. Valtionhallinto osallistuu kuntasektorin tukemiseen. Kuntaliitto on arvioinut, että kuntasektorin kokonaistasolla vaikutuksen olen 1,5 miljardin euron luokkaa. Kunnan rahoituksen saatavuus on varmistettu eri toimijoiden kanssa tehdyillä rahoituskanavasopimuksilla.

Kunnan pitkäaikainen lainakanta jakautuu vaihtuvakorkoisiin ja kiinteäkorkoisiin rahoitukseen. Markkinakorkojen muuttuessa kiinteäkorkoisten rahoitusten kustannukset eivät muutu, mutta vaihtuvakorkoisten rahoitusten kustannus nousee markkinakorkojen noustessa. Tällä hetkellä markkinakorot ovat vahvasti keskuspankkivetoisesta elvytyksestä johtuen alhaalla, mutta tulevaan liittyy paljon epävarmuutta. Koronan vaikutukset rahoitusmarkkinoilla voivat etenkin näkyä rahoituksen saatavuudessa ja sen hinnassa. Rahoitusriskienhallintaa tullaan painottamaan merkittävästi jatkossa. Kunnan oman näkemyksen mukaan sen luottolukitus on säilynyt ennallaan.

ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Aiemmin suoritetun riskianalyysin pohjalta Taipalsaaren kunnan merkittävimmiksi riskeiksi nousseet riskit jaoteltuna seuraaviin ryhmiin ovat:

Strategiset riskit

- Viime vuodet on riskianalyseissä todettu, että toteutuessaan maakunta- ja sote-uudistus muuttaa merkittävästi vallitsevaa lainsäädäntöä ja kuntien rahoitusjärjestelmiä. 8.3.2019 saatiin tieto, että maakunta- ja sotevalmistelu päättyy. Eksoten kustannuskehitys maakunnan väestön ikääntymisen ja toisaalta myös väestön vähenemisen myötä muodostaa jatkossa merkittävimmän riskin kunnan taloudelle ja toiminnalle.
- Toimintaympäristön taantuma ja vaikutukset elinkeinorakenteeseen - tilanne vaikutti hetkellisesti parantuneen ja esimerkiksi Taipalsaarella työttömyyslukemat ovat olleet alueen alhaisimmat. Elinvoiman säilyttäminen yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa on tärkeää.
- Kuntastrategia on päivitetty vuonna 2019. Talouden tehostamisohjelman toimenpiteet ovat strategian toteuttamisen keskiössä.

Taloudelliset riskit

- Kunnan talouden sopeuttamistoimissa onnistuminen on ensiarvoisen tärkeää kunnan itsenäisyyden säilyttämisen kannalta.
- Eksoten kustannuskehitys ja kunnan maksuosuuksien jatkuva kasvu ja toisaalta myös ennakoimattomuus aiheuttaa painetta kunnan muun toiminnan rahoituksen riittäväydelle. Kehittämisen resurssit ovat niukat.
- Valtionosuuksien leikkaukset ja ansiotulojen kehitys. Uhkana tulorahoituksen riittämättömyys ja velkaantuminen.

- Hallitsematon kustannuskehitys sekä puutteellinen menojen hallinta. Talouden seurantajärjestelmien oikea-aikaisuuteen ja riittävään ennakkointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Korkojen nousu tulevaisuudessa. Nykyinen korkotaso on ollut maltillinen. Kunnan velkamäärä ei saa nousta määrättömästi, jotta mahdollinen koronnousu ei aiheuta hallitsemattomia korkomenoja.
- Erilaiset sopimusriskit edellyttävät sopimushallintaa, sopimusehtojen tarkentamista ja vakuuttamista.

Toiminnalliset riskit

- Tulevaisuuden palvelumallit
- Konserniyhtiöt ja niiden toimintaedellytykset
- Kunnan sisäisiä toiminnallisia riskejä ovat mm. henkilöstöriskit (esim. toimiminen yhden henkilön varassa), prosessien toimivuus, ICT-järjestelmien toimivuus
- Työhyvinvointi
- Resurssit

Vahinkoriskit

- Omaisuuden hoito ja ylläpito, korvausinvestoinnit
- Infran rakenteet, ympäristövahingot
- Luonnonilmiöt
- Vakuuttamisella pyritään poistamaan juuri omaisuuteen liittyviä riskejä. Kaikkien vahinkojen seurauksia ei kuitenkaan voi vakuuttamisella poistaa.

SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Valtuusto on päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista 11.6.2014. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja toimeenpanon. Lisäksi kukin toimielin ja esimiehet vastaavat oman toimintansa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen 10.5.2016 § 101.

Ohjeen mukaan toimielinten tulee käsitellä oman tehtäväalueensa selonteko merkittävimmistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta sekä tekninen lautakunta ovat päivittäneet alueensa riskienhallinnan arviointitaulukot. Kummankin toimielimen käsittelyssä on todettu, että suuri osa riskienhallintaa toteutuu toimintaprosesseihin sisällytettävänä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Toimiva riskienhallinta on osa hyvää johtamista, toiminnan ohjausta ja palveluiden laadukkuuden varmistamista.

Kunnanhallituksen alaisessa toiminnassa vuosina 2018 - 2019 merkittävimmin työllisti kaksi realisoitunutta merkittävää riskiä. Kunnan johtavien viranhaltijoiden vaihtuvuus, joista yksi oli kunnanjohtajan vaihtuminen sekä kunnan talouden erittäin heikko tilanne aiheuttivat sen, että näihin kahteen asiaan pyrittiin hyvin voimallisesti löytämään ratkaisut. Useasti todettiin, että eletään poikkeusoloissa. Poikkeukselliset olot vaikuttivat kaikkeen toimintaan, mihinkään ylimääräiseen ei ollut aikaresurssia eikä taloudellisia mahdollisuuksia. Uusi kunnanjohtaja aloitti tammikuussa 2019 ja talouden sopeuttamisen ohjausryhmä

valmisteli esityksen kunnan talouden sopeuttamiseksi maaliskuussa 2019. Ratkaisut ovat vielä kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston käsittelyssä.

Hallintosäännön 19 §:n mukaan kunnanhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa sekä käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa. Tähän arviointityöhön kunnanhallitus ryhtyy hyvissä ajoin ennen valtuustokauden päättymistä.

Seuraavassa on esitetty lyhyesti sisäisen valvonnan järjestelyjä Taipalsaaren kunnassa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

- Toimintakertomusvuoden aikana on pyritty varmistamaan säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen seuranta ja valvonta useilla eri keinoilla. Valtuustolle on annettu puolivuotisraportti toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Siinä yhteydessä tarkasteltiin tavoitteita ja mahdollisesti niihin liittyvää päätöksenteon ajantasaisuutta.
- Viranhaltijapäätösten toimielinkäsittely on osa päätösten lainmukaisuuden valvontaa.
- Kunnanhallituksen eri toimielimiin (pl. vaalielimet ja tarkastuslautakunta) nimeämät edustajat omalta osaltaan varmistavat, että toimielinten työskentelyssä noudatetaan kunnanhallituksen antamia määräyksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tulokellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

- Talousarvion toteutumisesta, toiminnallisten- ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta tai poikkeamista sekä niiden johdosta tehdyistä toimista ja varojen käytön valvonnasta on kerrottu tässä toimintakertomuksessa. Pääosa asetetuista tavoitteista on toteutunut, poikkeamien syyt on selostettu, mikäli ne ovat kunnan talouden ja toiminnan tai valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden kannalta olennaisia.
- Kunnan varojen käytön valvontaa tehdään pistokoeluonteisesti mm. tietojärjestelmiä hyödyntäen. Tilikauden aikana ei ole tullut esille sellaisia väärinkäytöksiä, jotka edellyttäisivät jatkotoimenpiteitä.

Riskienhallinnan järjestäminen

- Riskienhallinta perustuu kunnanvaltuuston hyväksymiin riskienhallinnan perusteisiin sekä kunnanhallituksen hyväksymään sisäisen valvonnan ohjeeseen.
- Riskienhallinnan osalta systemaattista ja dokumentoitua riskienhallinnan prosessin jalkauttamista osaksi työrotiineja tulee jatkaa.
- Kunnanhallitus toteaa, että kunnalla ovat voimassaolevat omaisuusriskin ja toiminnan vastuuvakuutukset, mittaturvametsävakuutus, liikennevakuutukset ja työntekijöiden työmatkavakuutus sekä lakisääteiset vakuutukset.

Omaisuu den hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

- Tilikauden aikana ei ole todettu hankinnoissa tai omaisuuden luovuttamisessa merkittäviä menetyksiä.

Sopimustoiminta

- Tilikauden aikana ei ole todettu sopimuksissa sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita ei sopimusta tehdessä ole osattu ennakoida.
- Sopimuksenhallintajärjestelmän käyttöä tulee edelleen kehittää, siten, että kaikki sopimusasiakirjat saadaan myös sähköisesti talletetuksi ja siten kaikkien tietoa tarvitsevien käyttöön esim. poissaolotilanteiden sujuvan hoitamisen takia. Erityisesti hankehallinnan (projektituet) dokumentointiin tulee kiinnittää huomiota edelleen.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

- Sisäinen tarkastus on osa kunnan normaalia johtamista. Sisäiseen tarkastukseen ei ole palkattu erikseen henkilöstöä eikä ostettu palveluja.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS**Tilikauden tuloksen muodostuminen
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut**

	2019		2018
	1 000 €		1 000 €
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 076		997
Maksutuotot	367		401
Tuet ja avustukset	258		316
Muut toimintatuotot	912	<u>2 612</u>	976
			<u>2 690</u>
Valmistus omaan käyttöön		0	0
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-5 596		-5 811
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 299		-1 342
Muut henkilösivukulut	-153		-201
Palvelujen ostot	-18 022		-17 281
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 435		-1 512
Avustukset	-357		-346
Muut toimintakulut	-215	<u>-27 077</u>	-183
			<u>-26 676</u>
Toimintakate		-24 465	-23 985
Verotulot		20 225	19 008
Valtionosuudet		6 042	6 085
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	15		16
Muut rahoitustuotot	15		11
Korkokulut	-151		-151
Muut rahoituskulut	-7	<u>-128</u>	-7
			<u>-132</u>
Vuosikate		1 675	976
Poistot ja arvonalentumiset	-1 666		-2 059
Suunnitelman mukaiset poistot	0	<u>-1 666</u>	0
Arvonalentumiset			<u>-2 059</u>
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot		<u>0</u>	
Satunnaiset kulut			
Tilikauden tulos		9	-1 083
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		93	93
Varausten lisäys (-) tai vähennys (-)			0
Rahastojen lisäys (-) ja vähennys (+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		102	-990
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2019		2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	9,6		10,1
Vuosikate/Poistot, %	100,5		47,4
Vuosikate, euroa/asukas	359		207
Asukasmäärä	4 666		4 715

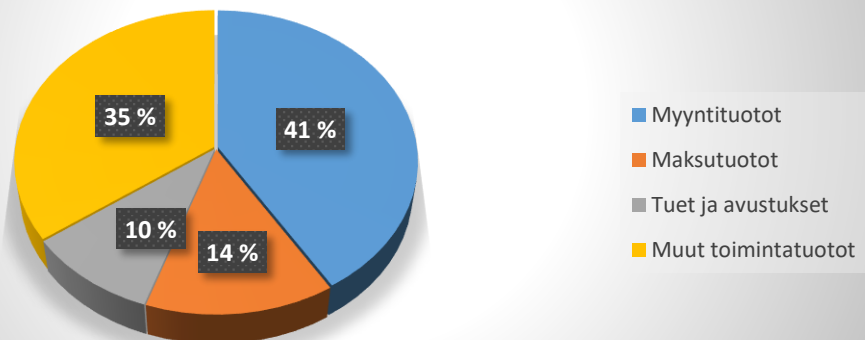
Tilikauden 2019 tulos oli 101.877,86 euroa ylijäämäinen (ed. vuonna 1,083 milj. euroa alijäämäinen). Kunnanvaltuuston hyväksymän tarkistetun talousarvion alijäämä oli 1,022 milj. euroa.

Kunta kirjasi tilikaudella 2019 pakollisena varauksena peruspääoman suhteessa osuutta Eksoten tekemästä 2019 alijäämästä noin 43.000 €. Kunnan Eksoten pakollisen varauksen määrä tältä osin oli yli 0,7 milj. euroa pienempi. Eksoten palveluiden käytön 2016 - 2018 -ennustelasku tilinpäätökseen 2018 erosi tilikauden 2019 tasauslaskussa vain noin 10.000 €, mikä oli erittäin pieni.

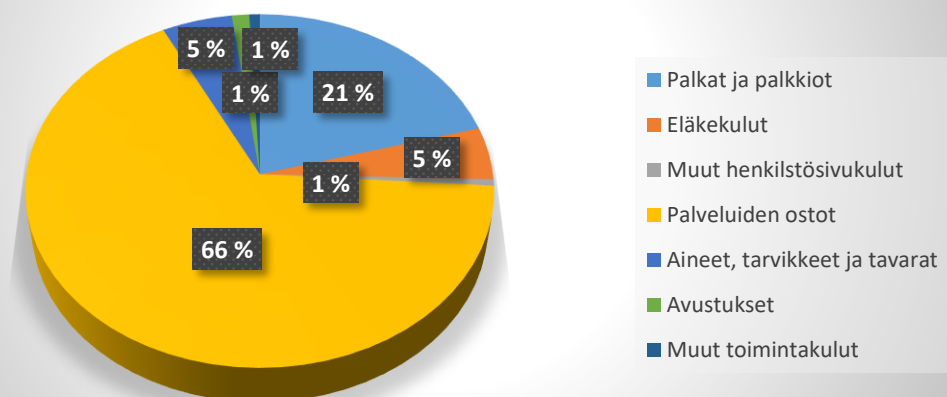
Eksoten vuoden 2019 lopullinen palveluiden käyttö laskenta kuntien välillä vaikuttaa uuden perussopimuksen mukaan vuoden 2021 palvelumaksuihin. Tämä tieto ei valmistu Eksotelta saadun tiedon mukaan tilinpäätöksen valmistelumishetkeen mennessä. Vuoden 2021 Eksoten tulevia palvelumaksuja ei ole vahvistettu. Eksoten tilikauden 2019 alijäämä oli 1 196 555,29 euroa, mistä Taipalsaari on kirjannut omaan tilinpäätökseensä 2019 pakollisen varauksen.

Toimintakate oli -24,465 milj. euroa toimintatuottojen ja toimintakulujen jälkeen. Tarkistettussa talousarviossa se oli -25,746 milj. euroa. Toimintakate oli 1,28 Milj. euroa parempi kuin budjetoitu.

Toimintatuottojen jakautuminen 2019 (ulkoiset)

Toimintakulujen jakautuminen 2019 (ulkoiset)

Kuvat: Ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen vuonna 2019

Myyntituotot nousivat 8 prosenttiyksikköä. Muut tuotot laskivat 9 prosenttiyksikköä. Toimintakulujen suhteellinen jakautuminen 2019 vastasi on likimain vuotta 2018.

Verotulot kasvoivat 1,217 milj. euroa. Verotulojen toteuma oli 20,23 milj. euroa (talousarviossa 20,89 milj. euroa ja tarkistetussa talousarviossa 20,39 milj. euroa). Verotulot olivat 0,16 Milj. euroa pienemmät kuin talousarviossa. Verotuloissa kasvu edellisvuoteen olivat 1,22 Milj. euroa.

Valtionosuuksien toteuma oli 6,042 milj. euroa (talousarviossa 5,794 milj. euroa). Valtionosuudet olivat 247 tuhatta euroa suurempi kuin talousarviossa. Valtionosuuksissa lasku edellisvuoteen oli 43 tuhatta euroa.

Verotulojen ja valtionosuuksien toteuma oli yhteensä 231 tuhatta euroa budjetoitua suurempi.

Korkotaso on pysynyt edelleen alhaisena ja muutos korkokuluissa lisääntyneestä lainamäärästä huolimatta on varsin maltillinen.

Vuosikatteeksi muodostui 1,675 milj. euroa.

Poistojen määrä oli 1,666 milj. euroa. Poistot pienenevät edellisestä vuodesta (2,059) noin 400 tuhatta euroa. Poistoeron ja varausten lisäys oli yhteensä 7 tuhatta euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen pienentynyt määrä johtuu alentuneesta investointimäärästä.

Toiminnan rahoitus
Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

TAIPALSAAREN KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 675 003,09		976 033,15	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	<u>11 318,10</u>	1 686 321,19	<u>-1 349 475,26</u>	-373 442,11
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-912 561,83		-873 776,97	
Rahoitusosuudet investointimenoihin			20 705,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	<u>98 440,92</u>	-814 120,91	<u>37 578,00</u>	-815 493,97
Toiminnan ja investointien rahavirta		872 200,28		-1 188 936,08
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-3 500,00			
Antolainasaamisten vähennykset	<u>321 697,58</u>	318 197,58	<u>27 000,00</u>	27 000,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 800 000,00		2 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 999 886,48		-2 098 797,99	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		<u>-199 886,48</u>		<u>-98 797,99</u>
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien mu	-24 770,00		59 252,14	
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos	-218 164,33		17 557,95	
Korottomien velkojen muutos	<u>-1 780 346,60</u>	-2 023 280,93	<u>1 795 747,00</u>	1 872 557,09
Rahoituksen rahavirta		-1 904 969,83		1 800 759,10
Rahavarojen muutos		-1 032 769,55		611 823,02
Rahavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.	941 799,81		1 974 569,36	
Kassavarat 1.1.	<u>-1 974 569,36</u>	-1 032 769,55	<u>-1 362 746,34</u>	611 823,02

Tilikauden alussa 1.1.2019 kunnan rahavarat olivat 1,9 Milj. euroa. Tilikauden lopussa 31.12.2019 kunnan rahavarat olivat 0,9 Milj. euroa.

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-10 346 068,36	-15 208 902,87
Investointien tulorahoitus, %	184	114
Lainanhoitokate	0,85	0,50
Kassan riittävyys, pv	11	24
Asukasmäärä	4 666	4 715

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, € = Toiminnan ja investointien välisumma tilinpäätösvuodelta ja neljältä edelliseltä vuodelta

Investointien tulorahoitus, % = 100*vuosikate/investointien omahankintameno

Investointien omahankintameno= Rahoituslaskelman investointimenot, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet

Lainanhoitokate= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv = 365 pv * Kassavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

Taloutta pyrittiin edelleen voimallisesti tasapainottamaan myös hillitsemällä investointien määrän mukaista poistojen määrää. Pitkällä tähtäimellä investointivaje kasvaa toiminnan pysyessä samansuuruisena.

Pitkäaikainen lainakanta pysyi liki samansuuruisena. Pitkäaikainen vieras pääoma pieneni 220 tuhatta euroa. Vanhoja lainoja maksuohjelmien mukaisesti maksettiin pois ja yksi uusi laina nostettiin tilikauden aikana.

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase (1000 €)

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA	7 760	7 658
Aineettomat hyödykkeet	651	601	Peruspääoma	8 508	8 508
Aineettomat oikeudet					
Muut pitkävaikutteiset menot	651	601	Arvonkorotusrahasto		
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot		
			Ed. tk:en yli/alijäämä	-849	141
Aineelliset hyödykkeet	21 227	22 384	Tilikauden yli/alijäämä	102	-990
Maa- ja vesialueet	4 507	4 556			
Rakennukset	14 302	15 271	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 332	2 537	VARAUKSET	662	755
Koneet ja kalusto	76	20	Poistoero	662	755
Muut aineelliset hyödykkeet			Vapaaehtoiset varaukset		
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	10				
			PAKOLLISET VARAUKSET	401	352
Sijoitukset	4 673	4 698	Eläkevaraukset		
Osakkeet ja osuudet	4 368	4 076	Muut pakolliset varaukset	401	352
Joukkovelkakirjalainasaamiset					
Muut lainasaamiset	292	610	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	189	214
Muut saamiset	14	12	Valtion toimeksiannot		
			Lahjoitusrahastojen pääomat	189	214
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Muut toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiannot					
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet			VIERAS PÄÄOMA		
Muut toimeksiantojen varat			Pitkäaikainen	15 681	15 915
			Joukkovelkakirjalainat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 688	14 674
Vaihto-omaisuus			Lainat julkisyhteisöiltä	578	810
Aineet ja tarvikkeet			Lainat muilta luotonantajilta		
Keskeneräiset tuotteet			Saadut ennakot		17
Valmiit tuotteet			Ostovelat		
Muu vaihto-omaisuus			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		
Ennakkomaksut			Siirtovelat	414	414
Saamiset			Lyhytaikainen	3 587	5 333
Pitkäaikaiset saamiset	49	49	Joukkovelkakirjalainat		
Myyntisaamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 786	1 769
Lainasaamiset	49	49	Lainat julkisyhteisöiltä	231	231
Muut saamiset			Lainat muilta luotonantajilta		
Siirtosaamiset			Saadut ennakot	17	
			Ostovelat	492	417
Lyhytaikaiset saamiset	739	521	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	269	349
Myyntisaamiset	575	432	Siirtovelat	792	2 567
Lainasaamiset					
Muut saamiset	110	21	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	28 281	30 227
Siirtosaamiset	53	68			
			TASEEN TUNNUSLUVUT:	2019	2018
Rahoitusarvopaperit			Velat ja vastuut % käyttötuloista	66,72	69,86
Osakkeet ja osuudet			Omavaraisuusaste, %	29,80	27,85
Sijoitukset rahamarkk.instrum.			Suhteellinen velkaantuneisuus %	66,66	76,42
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	-0,748	-0,849
Muut arvopaperit			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-160	-180
			Lainakanta 31.12., milj. €	17,284	17,484
Rahat ja pankkisaamiset	942	1 975	Lainat €/asukas	3704	3708
VASTAAVAA YHTEENSÄ	28 281	30 227	Lainasaamiset 31.12.milj. €	0,306	0,622
			Asukasmäärä	4 715	4 776

Omavaraisuusaste, %= 100*(oma pääoma+poistoero ja vap.eht.varaukset) / (koko pääoma – saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100*(vieras pääoma – saadut ennakot) /käyttötulot

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista,%=100*(Vieras pääoma – Saadut ennakot + Vuokravastuut) /Käyttötulot.

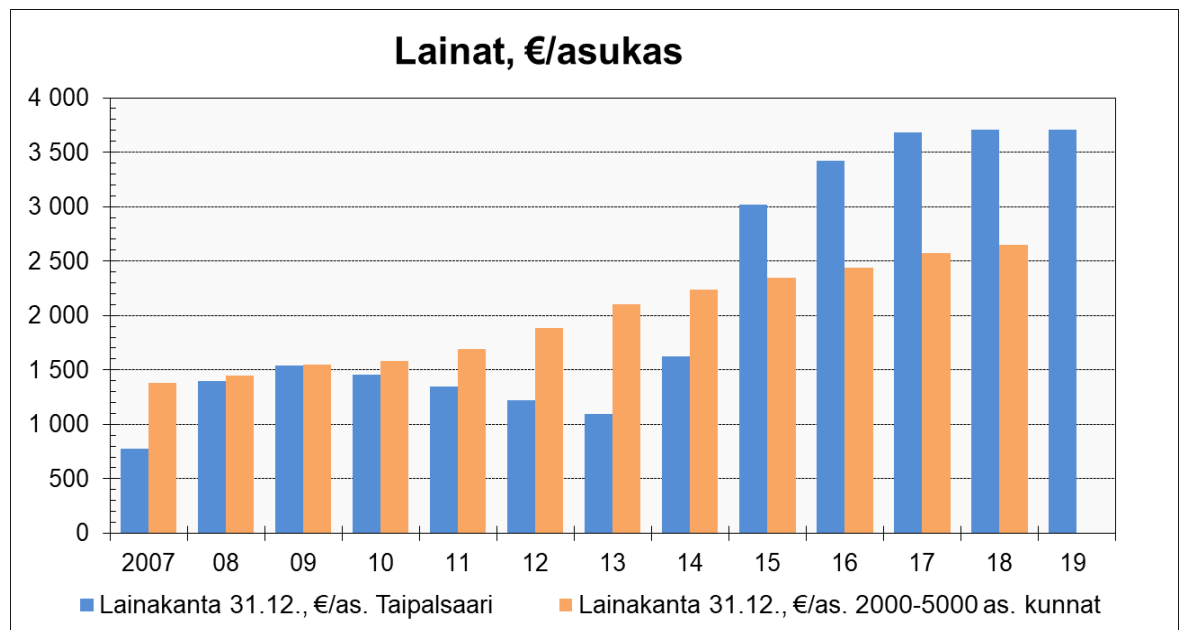
Kertynyt yli-/alijäämä = Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Käyttötulot = tilikauden toimintatuotot+ verotulot + käyttötalouden valtionosuudet

Lainakanta 31.12.=vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainasaamiset 31.12.= pysyvien vastaavien sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset + muut lainasaamiset

Taipalsaaren kunnan taseen loppusumma oli 28,280 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä väheni 1,7 milj. euroa. Oma pääoma parani tilikauden ylijäämän johdosta noin 102 tuhannen euron verran.

Kuva: Lainamäärä asukasta kohti Taipalsaarella ja 2000 - 5000 asukkaan kunnissa vuosina 2006 - 2018 sekä Taipalsaaren vastaava tunnusluku myös vuodelta 2019.

Kunnan omavaraisuusaste 29,80 (27,85) % on hyvin heikko, suuruusluokaltaan puolet pienempi kuin kunnissa keskimäärin. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

Vuonna 2019 Taipalsaaren kunnan kokonaistulot olivat 1,03 (1,26) milj. euroa vähemmän kuin kokonaismenot. Laskelmassa lainan lisäykset luetaan tuottoihin ja lainanmaksut vastaavasti menoihin.

Suurin osa tuloista saadaan verotuloista 65,11 % (67,4) ja valtionosuuksista 19,45 (21,58). Menoista suurin osa kohdistuu toimintakuluihin 90,04 (90,57 %) ja lainan lyhen-nyksiin 6,55 (7,13 %).

TULOT	€	%	MENOT	€	%
<i>Varsinainen toiminta</i>			<i>Varsinainen toiminta</i>		
Toimintatuotot	2 612 392,27	8,41 %	Toimintakulut	-27 076 894,20	90,04 %
Verotulot	20 225 194,02	65,11 %	- valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00 %
Valtionosuudet	6 041 879,00	19,45 %	Korkokulut	-150 920,06	0,50 %
Korkotuotot	15 116,16	0,05 %	Muut rahoituskulut	-6 602,94	0,02 %
Muut rahoitustuotot	14 838,84	0,05 %	Satunnaiset kulut	0,00	0,00 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00 %	Tulorahoituksen korjaukset:		
Tulorahoituksen korjaukset:			- pakollisen varauksen muutos	0,00	0,00 %
- pakollisen varauksen muutos	0,00	0,00 %	- Pysyvien vastaav. myyntivoitot	-67 930,31	-0,22 %
- Pysyvien vastaav. myyntivoitot	-67 930,31	-0,22 %	Investoinnit		
Investoinnit			Rahoitusosuudet investointimen	0,00	0,00 %
Rahoitusosuudet investointimen	0,00	0,00 %	Pysyvien vast. hyödykkeiden lu	98 440,92	0,32 %
Pysyvien vast. hyödykkeiden lu	98 440,92	0,32 %	<i>Rahoitustoiminta</i>		
<i>Rahoitustoiminta</i>			Antolainasaamisten vähennykset	-3 500,00	0,01 %
Antolainasaamisten vähennykset	321 697,58	1,04 %	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 999 886,48	6,65 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 800 000,00	5,79 %	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %	Oman pääoman vähennykset	0,00	0,00 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00 %	Kokonaismenot yhteensä	-30 071 117,10	100,00 %
Kokonaistulot yhteensä	31 061 628,48	100,00 %			

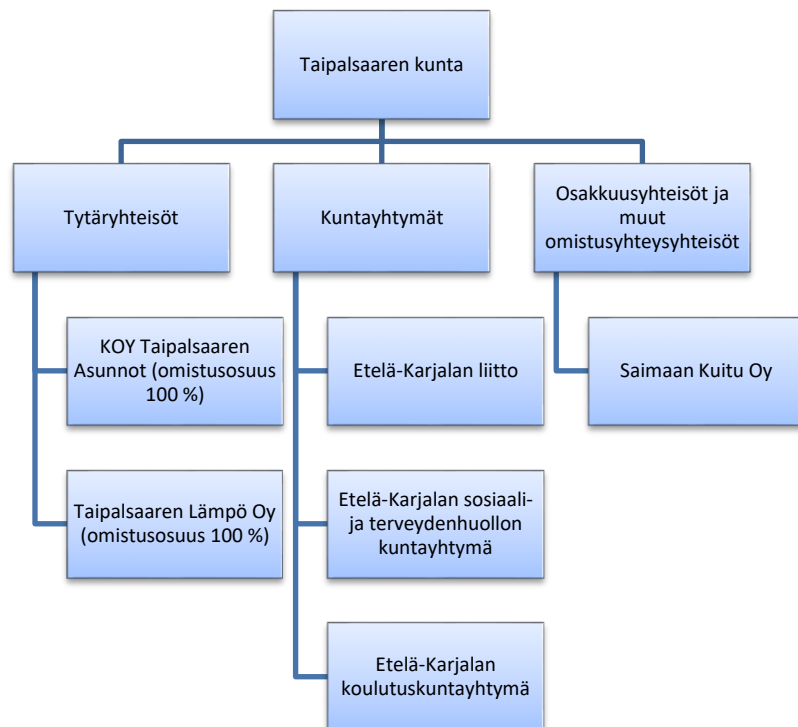
Kokonaistulot	31 061 628,48
Kokonaismenot	<u>-30 071 117,10</u>
	990 511,38

Muut maksuvalmiuden muutoks	-2 023 280,93
Rahavarojen muutos	<u>1 032 769,55</u>
	-990 511,38

Maksuvalmiutta kuvaavan kassan laskennallinen arvioitu riittävyys tilinpäätöshetkellä on alle yksi kuukausi. Kunnan maksuvalmius on rahoitusjärjestelmän avulla järjestetty riskienhallinnan mukaisella tavalla.

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhtiöistä

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät yhteisöt ovat Kiinteistösaakeyhtiö KOY Taipalsaaren Asunnot ja Taipalsaaren Lämpö Oy sekä konserniin kuuluvat kuntayhtymät. Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty Saimaan Kuitu Oy.

Kuntayhtymistä Taipalsaaren osuudet ovat Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä 2,82 %, Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymästä 1,58 % ja Etelä-Karjalan liitosta 3,24 %.

Kunnan muita osakkuusyhteisöjä (omistus 20 - 50 %) ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhdisteleminen on tarpeetonta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tällaisia osakkuusyhteisöjä ovat Asunto-osakeyhtiö AOy Saimaanharjun Kuhatie sekä Kiinteistö Oy Taipalsaaren Liikekeskus.

Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 15.9.2010. Konserniohjeessa luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Valtuuston hyväksymää konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi konsernijohdolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Konserniohjeessa on määritelty kunnanvaltuuston ja konsernijohdon tehtävät. Konsernijohdolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa.

Kunnanvaltuusto

- hyväksyy strategiat, joita sovelletaan soveltuvin osin myös konsernin tytäryhteisöjen toimintaan ja sen kehittämiseen,
- päättää kuntakonsernille ja sen tytäryhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista kunnan talousarvion käsittelyn yhteydessä,
- arvioi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä ja
- hyväksyy konserniohjeet.

Kunnanhallitus

- valitsee kunnan edustajat tytär- ja osakkuus- sekä yhteisyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin sekä nimeää kunnan edustajat näiden yhteisöjen hallituksiin,
- käyttää omistajapuhevaltaa tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä, säätiöissä ja kunnan osakkuus- sekä yhteisyhteisöissä sekä antaa ohjeet kuntaa näiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin,
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä ja saa käyttöönsä yhteisön toiminnan ja tulosten arviointiraportit vuosittain sekä
- raportoi valtuustolle vuosittain yhtiöille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Kunnanhallituksen konserniohjaukseen liittyvistä tehtävistä ja toimivallasta on määrätty hallintosäännön 19 §:ssä.

Kunnanjohtaja

- toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Seuraavassa on kuvattu olennaisimmat konsernia koskevat tapahtumat tilikaudelta:

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot

Taipalsaaren kunta omistaa Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot koko osakekannan. Tilikausi oli kiinteistöosakeyhtiön 22. toimintavuosi.

Vuokrien ja käyttökorvausten taso on alueellista keskitasoa. Vuokratulojen kasvua ei voi merkittävästi lisätä, vaan kulurakennetta pitää pyrkiä pienentämään. Asuntojen käyttöaste on hiukan laskenut, mutta varsinaista syytä siihen ei ole pystytty osoittamaan.

Kiinteistöosakeyhtiön palvelutalon vuokrien määräytymistä säätelevät ARA-määräykset. Palvelutalo on vuokrattu kokonaisuudessa Eksoten käyttöön ja Palvelutalossa oleva valmistuskeittiö Saimaan Tukipalvelut Oy:n käyttöön. Eksote valitsee vuokralaiset Palvelutaloon. Vuokrauksesta ja reskontrasta sekä muusta kiinteistön hoidosta vastaa yhtiö.

Maksuvalmiutta on pystytty parantamaan tilivuoden aikana tehostamalla perintää ja rajoittamalla hankintoja. Yrityksen kassatilanne oli tilikauden lopussa kohtalainen.

	TP2017	TP2018	TP2019
Liiketoiminnan tuotot	899 030	973 872,55	948.515,24
Liiket.kulut (sis.poistot)	-787 046	-850 180,45	-844.006,19
Liikevoitto (-tappio)	78 762	123 692,10	113.927,70
Rahoitustuotot ja -kulut	-45 973	-69 751,08	-67.810,49
Tilikauden voitto (-tappio)	32 789	53 941,02	46.117,21

Konvertoitujen lainojen takaisinmaksua säätelevät Valtiokonttorin täytetakausmääräykset. Korkean velkaantuneisuuden johdosta yrityksen rahoituksellinen liikkumavara on niukka ja lisärahoituksen saanti vaikeaa. Kiinteistöyhtiön varsinaisen toiminnan tulorahoitus oli tilikaudella suunnitelman mukainen. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika oli heikko, yli 15 vuotta, mutta se on ARA-määräysten mukainen. Heikko velanhoitokyky yhdessä korkean velkaantuneisuuden kanssa saattaa olla vaarallinen yhdistelmä, mikäli tulorahoitus heikkenisi.

Yhtiö omistaa kaksi asuntoa Asunto Oy Saimaanharjun Kuhatie 2:ssa. As Oy:n yhtiökokous on päättänyt myydä koko yhtiön osakekannan. Kaikki osakkaat ovat suostuneet myyntiin. Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asuntojen omistusosuus Asunto Oy Saimaanharjun Kuhatie 2:n koko osakekannasta on 28,7 % ja kunnan 9,9 %. Kohdetta ei ole saatu myytyä.

Yhtiölle on laadittu kohdekohtaiset korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmat vuosille 2013 - 2019. Suunnitelma uusitaan vuoden 2020 aikana vuosille 2020 - 2024 yhdessä kunnan kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapitosuunnittelun yhteydessä.

Yhtiö on vastannut kunnan asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamisesta ja tarjonnut kuntalaisille ja muuttajille sopivia ja viihtyisiä vuokra-asuntoja.

Kunnanvaltuuston hyväksymät tavoitteet ja niiden toteumat ovat:

Tavoite	Toteuma
Yhtiön on selviydyttävä oman liikevaihtonsa turvin ilman kunnan taloudellista tukea	Yhtiön liikevaihto oli 948 515 €. Liikevoiton määrä oli 113 927 € ja rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen tilikauden voitto oli 46 117 €. Yhtiön oman pääoman määrä tilikauden lopussa oli 265 441 €.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot tilinpäätöksen mukaan toiminnan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat rahoituskulujen ja lainakorkojen muutokset, asukkaiden vuokranmaksukyky, kiinteistöjen ylläpidon kustannukset ja onnettomuudet kuten tulipalot.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot saavutti kunnanvaltuuston asettaman tavoitteen.

Taipalsaaren Lämpö Oy

Taipalsaaren kunta omistaa Taipalsaaren Lämpö Oy:n koko osakekannan.

Tilikausi oli yhtiön 5. toimintavuosi. Yhtiön toimialana on kaukolämmön tuottaminen ja jakelu. Toiminta-alueena on Taipalsaaren kolme erillistä verkostotaajamaa: Kirkonkylä, Saimaanharju - Konstun alue ja Kuivaketvele.

Kaukolämpöä myytiin kertomusvuonna kaikkiaan 9.425 MWh. Myynnin pieneneminen edellisvuoteen nähden johtui asiakkaiden lämmöntarpeesta ja sen seurauksena pienemmästä kulutuksesta, joka aiheutti tuloksellisen tappion. Yhtiön liikevaihdoksi muodostui 1.124.128,86 euroa, mutta bruttotulos pysyi suhteellisesti edelliseen vuoteen nähden lähes samana. Perus- ja energiamaksuihin ei ole tullut muutoksia toimintavuoden aikana.

Kunta omistajana on lisännyt omaa vapaata pääomaa konvertoimalla keskinäisen lainan omaan vapaaseen pääomaan ja siten yhtiön taloudellinen asema on tilapäisesti turvattu.

Lämpöenergia tuotettiin pääosin maakaasulla - 75 %. Metsähakkeen osuus oli 23 %. Öljyn osuus oli noin 2 %.

Yhtiö on allekirjoittanut Adven Oy:n kanssa kumppanuussopimuksen, jonka mukaisesti Adven Oy rakentaa Konstuun hakevoimalan, joka otetaan käyttöön vuoden 2020 kesällä ja alkaa tuottaa kaukolämpöä Saimaanharju-Konstu -alueelle.

Saimaanharjun ja vanhan sairaala-alueen kaukolämpöverkostojen välille rakennettiin kaukolämmön yhdysputki. Sairaala-alueen vanha lämpövoimala on poistettu käytöstä syksyllä 2019 ja yhdyslinja Saimaanharjun ja vanhan sairaala-alueen välille rakennettiin syksyn 2019 aikana. Keskitetty tuotanto ja yhdyslinjan rakentaminen on laskenut energian tuotantokustannuksia.

Muita perus- tai vuosikorjauksen taseisia korjauksia ei ole tehty tilikauden aikana.

Yhtiön tavoitteena on tuottaa asiakkailleen ympäristöystävällistä lämpöenergiaa. Jotta tavoitteeseen päästään, joudutaan yhtiössä tekemään investointeja joko omalla rahoituksella tai ulkopuolisella rahoituksella, jotka voivat aiheuttaa hinnan muutoksia niin liittymien

kuin tariffien osalta. Yhtiö pyrkii vaikuttamaan siihen, että alueille rakennetaan biomassavoimaloita joko omin tai ulkopuolisen toimijan toimenpitein, jonka vaikutuksesta voitaisiin vaikuttaa alentavasti asiakkaiden energiahintaan.

Yhtiöllä on lämpösopimuksia vuoden 2019 lopussa

- Kuivaketveleessä 26 sopimusta
- Saimaanharjussa 131 sopimusta
- Kirkonkylässä 12 sopimusta

Yhtiön talousarvion toteutuminen

Tilikauden tappio on 67 919,84 euroa. Ohjeistuksen mukaan pysyvän maksukyvyttömyyden uhka on välitön, kun yrityksen liike-tulos on negatiivinen ja omavaraisuusaste alle 10 %. Vuonna 2019 on omistaja lisännyt omaa vapaata pääomaa konvertoimalla keskinäisen lainan omaan vapaaseen pääomaan ja siten yhtiön taloudellinen asema on tilapäisesti turvattu. Kassavarojen määrä 31.12.2019 oli 104.185 euroa.

Yhtiön talousarvion toteutuminen

	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto	814 689	718 305	1 061 589	1 227 083	1 124 129
Liikevoitto / -tappio	-72 053	-333 280	-190 500	-58 600	-67 920
Omavarallisuusaste %	45,2	21,3	6,7	3,1	14,1
Velan määrä	359 619	1 047 620	1 440 276	1 359 318	1 080 444

Kunnanvaltuuston hyväksymät tavoitteet ja niiden toteumat ovat:

Tavoite	Toteuma
Yhtiön on selviydyttävä oman liikevaihtonsa turvin ilman kunnan taloudellista tukea	Yhtiön liikevaihto oli 1 124 129 €. Liiketappion määrä oli 43 744,15 € ja rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen tilikauden tappio oli 67 919,84 €. Yhtiön oman pääoma on 177 167,25 €.

Taipalsaaren Lämpö Oy:n laatiman riskienhallintakartoituksen tuloksena yhtiön merkittävimmät riskit ovat verkostorakenteesta johtuvien hävikkien kasvaminen, rahoituskulujen ja lainakorkojen muutokset, asiakkaiden maksukyky ja pysyvyys asiakkaina, kiinteistöjen ja verkostojen ylläpidon kustannukset ja onnettomuudet kuten mm. tulipalot.

Taipalsaaren Lämpö Oy saavutti kunnanvaltuuston asettaman tavoitteen.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Eksote)

Eksoten tilivuonna 2019 uudistetun perussopimuksessa on sovittu, että "kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma perustuvat jäsenkuntien kanssa käytävään neuvottelumenettelyyn ja näiden mukaisiin kuntayhtymän jäsenkuntatuottoihin. Kuntayhtymän nettotoimintamenojen enimmäismäärä ei voi olla jäsenkuntatuottoja suurempi. Vuoden 2020 osalta neuvottelumenettelyä ei vielä ole ehditty käydä, mutta Eksoten taloussuunnitelma vuosille 2020 - 2023 on tehty. Jäsenkuntaosuuksien yhteissumma ja nettotoimintamenot on määriteltä niin, että poistoero huomioiden katettavaa alijäämää ei ole 31.12.2023.

Syksyllä 2019 aloitetun YT-menettelyn tavoitteena oli löytää 9 milj. euron säästöt vuoden 2019 ennustettuun operatiivisten nettotoimintamenojen kustannusrakenteeseen. Talousarviossa huomioitiin jo osittain toiminnallisia säästöjä, mutta siihen sisältyi 7,2 milj. euroa kohdentamatonta säästötavoitetta. YT-menettelyn yhteydessä vuodelle 2020 kohdistuvaa säästöä löydettiin n. 4,7 milj. euroa. Monet vaikutukset kuitenkin alkavat vasta myöhemmin syksyllä ja kokonaisen vuoden osalta säästöjä tulee vasta vuonna 2021.

Kuntien kanssa tehdään vuosittain palvelusopimukset, joiden mukaan kunnittaiset palvelut järjestetään. Vuoden 2019 palvelusopimukset valmistuivat joulukuussa 2019. Vuodelle 2020 ei ole palvelusopimuksia vielä Eksoten johdolla päästy minkään kuntien kanssa tekemään.

Eksoten vuoden 2019 tilikauden alijäämä oli 1,2 milj. euroa. Se oli 6,7 milj. euroa talousarviota parempi johtuen pääosin yrityskauppojen satunnaistuloista.

Eksoten taseessa on vuoden 2019 lopussa alijäämää yhteensä 15,9 milj. euroa. Kun huomioidaan hyödynnettävissä oleva poistoero 4,4 milj. euroa, on katettavaa alijäämä yhteensä 11,5 milj. euroa, minkä kunnat ovat tilinpäätöksissään pakollisina varauksina ottaneet tilinpäätöksissään vuosina 2018 ja 2019 omaa tulostaan pienentävinä varauksina ottaneet huomioon kukin maksuosuutensa määrillä.

Taipalsaaren kunnan maksuosuudet yllä olevista luvuista on noin 2,82 %.

Saimaan Kuitu Oy

Taipalsaaren kunta omistaa Saimaan Kuitu Oy:n osakkeista ja äänistä 1/3. Yhtiön omistavat Taipalsaaren, Savitaipaleen ja Lemminkäisten kunnat. Kullakin kunnalla on 500 osaketta (33,33 %).

Saimaan Kuitu Oy:n kolmas tilikausi oli 1.1.2019 - 31.12.2019. Yhtiön liikevaihto oli 357 tuhatta euroa ja tilikauden tappio oli 218 tuhatta euroa (edellisenä vuonna edv. -402 t€). Liikevaihto muodostuu kuitujen vuokrauksesta ja muusta myynnistä.

Yhtiön investoinnit olivat vuonna 2019 yhteensä 3,6 milj. euroa. Investoinneista Taipalsaaren valokuituverkon rakentamiseen kohdentui 0,9 milj. euroa (edv. 1,6 milj. euroa).

Yhtiön korolliset velat olivat 31.12.2019 yhteensä 2.1 milj. euroa (edv. 1,1 milj.).

Taipalsaaren kunnan takaamaa velkaa yhtiöllä on 662 190,90 euroa. Palautus- ja siirtokelpoisten liittymämaksujen yhteissumma tilinpäätöshetkellä oli 4,0 milj. euroa (edv. 2,8 milj.).

Tilikauden aikana Saimaan Kuitu toteuttanut Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta ja Taipalsaaren kunnalta tilikautena 2018 päätetyn 25 t€:n svop-sijoituksen (H21) Taipalsaaren kunnan alueella sijaitsevan Suuren Jänkäsalon valokuituverkon rakentamiseksi.

Tilikauden aikana on tehty svop-sijoitus tehty Saimaan Kuidun pääomittamiseen ja hankkeeseen H20-lisätukeen lisätukeen sovitun määrältään 92.490 euroa. Tilikauden aikana on tehty 100.000 euron suuruinen pitkävaikutteinen meno Saimaan Kuitu Oy:lle maksettu H19 pitkävaikutteinen meno per 31.12.2019.

Saimaan Kuidun tavoitteena on saada liittymiä vuoden 2019 loppuun mennessä 2600 kpl. Toteutunut liittymämäärä oli 2577.

Saimaan Kuidun omistajakunnat ovat tehneet 2019 ja aiempina Sijoitetun vapaan pääoman SVOP-sijoituksia, joilla on katettu yhtiön suunnitelman mukaan tappiot vuoden 2019 loppuun asti. Saimaan kuidulle on laadittu 2020 - 2029 taloussuunnitelma ja yhtiön tavoitteena on tuottaa voittoa joka vuosi laaditun taloussuunnitelman mukaisesti. Saimaan Kuitu Oy:n tilikauden 2019 tappio rasittaa yhtiön omaa pääomaa pitkällä tähtäimellä. Yhtiön hallituksen vahvistaman taloussuunnitelman mukaan oma pääoma ei pieneisi enää jatkossa.

SVOP-sijoituksen kokonaismäärä on 456.224,42 euroa. Muut osakepääomat sijoitusten kokonaismäärä on 930.000 euroa. Pitkävaikutteiset menot ovat olleet 859.026,80 euroa, joista poistamaton menojäännös on 31.12.2019 tilanteessa 642.255,48 euroa. Saimaan Kuitu Oy:hyn tehtyjen valokuitukaapelien liittymismaksujen kokonaismäärä on 13.930 euroa.

Yhtiön tilinpäätös sisältää selonteon yhtiön merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä niihin varautumisesta.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Seuraavassa on käsitelty kunnan toiminnan ja talouden kannalta olennaisimpien konserniyhteisöjen toiminnan kehittymistä.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot ei tavoittele voittoa eikä sille ole omistajan taholta annettu mahdollisen voiton tulouttamisvelvoitetta.

Vuokrien ja käyttökorvausten taso on alueellista keskitasoa. Vuokratulojen kasvua ei voi merkittävästi lisätä, vaan kulurakennetta pitää pyrkiä pienentämään. Asuntojen käyttöaste on hiukan laskenut, mutta varsinaista syytä siihen ei ole pystytty osoittamaan.

Yhtiön vuokraustoimintaan liittyvät hoitokulut ovat muodostuneet aiempien vuosien käyttömenojen mukaisesti, kustannustason nousu huomioiden. Peruskorjauksia ei tehdä vuoden 2020 aikana. Yhtiön asuntojen vuokria tulee tarkastella vuoden 2021 alusta alkaen niiden kustannuspaikkojen osalta, joissa on tehty merkittäviä korjauksia.

Yhtiö hoitaa Palvelutalon asuntojen vuokrauksen Eksoten kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Yhtiö on vastannut kunnan asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamisesta ja tarjonnut kuntalaisille ja muuttajille sopivia ja viihtyisiä vuokra-asuntoja.

Taipalsaaren Lämpö Oy

Yhtiön toimialana on kaukolämmön tuottaminen ja jakelu. Toiminta-alueena on Taipalsaaren kolme erillistä verkostotaajamaa: Kirkonkylä, Saimaanharju-Konstun alue ja Kuivaketvele.

Vuonna 2019 on omistaja lisännyt omaa vapaata pääomaa konvertoimalla keskinäisen lainan omaan vapaaseen pääomaan ja siten yhtiön taloudellinen asema on tilapäisesti turvattu.

Sairaala-alueen lämpövoimala on poistettu käytöstä syksyllä 2019 ja yhdyslinja Saimaanharjun ja vanhan sairaala-alueen välille rakennettu syksyn 2019 aikana. Keskitetty tuotanto ja yhdyslinjan rakentaminen on laskenut energian tuotantokustannuksia.

Yhtiön tavoitteena on tuottaa asiakkailleen ympäristöystävällistä lämpöenergiaa. Yhtiö on allekirjoittanut Adven Oy:n kanssa kumppanuussopimuksen, jonka mukaisesti Adven Oy rakentaa Konstuun hakevoimalan, joka otetaan käyttöön vuoden 2020 kesällä. Voimala alkaa tuottaa kaukolämpöä Saimaanharju-Konstu -alueelle. Hakevoimala toimii Saimaanharju-Konstu -alueen päävoimalana ja Saimaanharjun voimala jää varavoimalaksi. Yhtiö pyrkii tällä ratkaisulla luopumaan fossiilisista raaka-aineista lämmöntuotannossa.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Eksoten vuoden 2019 alijäämä oli 1,2 milj. euroa.

Eksoten huhtikuussa 2019 tehty kustannuskehitysura Eksoten vuosikuluihin kunnan näkökulmasta on 1,5 %:n kasvu vuodessa vuoteen 2023 saakka.

Kuluvalle vuodelle 2020 Eksote on ilmoittanut tavoittelevansa nollatulosta. Eksote on kuullut kuntia vuoden aikana mm. palveluverkkoon ja kuntiin tuotettavien palveluiden osalta. Uusi perussopimus hyväksyttiin kuntayhtymien päättävissä toimielimissä tilikauden aikana. Eksoten menokehityksen sopeuttaminen kuntien maksukykyyn on olennaisen tärkeä asia Taipalsaaren kunnalle.

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö Juko ry voitti 28.6.2019 annetulla tuomiolla työtuomioistuimessa nostamansa kanteen, jossa oli kysymys EteläKarjalan sosiaali- ja terveyspiirin (Eksote) vuonna 2011 käyttöönottamasta palkkausjärjestelmästä. Työtuomioistuimen antamassa tuomiossa todetaan Eksoten palkkausjärjestelmää koskevan paikallisen sopimuksen syntymisestä seuraavaa: "Eksoten ja Juko ry:n välille ei ole vuosina 2010-2011 käytyjen neuvottelujen ja 27.10.2011 päivätyn palkkausjärjestelmää koskevan ohjeen perusteella syntynyt sopimusta, jota voitaisiin pitää kunnallisen pääsopimuksen IV luvun 13 § edellyttämällä tavalla solmittuna paikallisena sopimuksena palkkausjärjestelmästä".

Työtuomioistuimen antaman ratkaisun vaikutukset skaalattuna koko ratkaisun vaikutuspiirissä olevaan Eksoten henkilöstöön voivat olla euromääräisesti Eksoten talouden kannalta erittäin merkittäviä. Kuntatyönantajat käyvät tällä hetkellä asiasta neuvotteluja Eksoten pääsopijajärjestöjen kanssa. Neuvottelujen edistyminen ei ole ollut Eksoten toivomalla tasolla. Eksoten hallitus ja Eksoten jäsenkuntien kuntajohtajat ovat käsitelleet asiaa viime viikolla.

Saimaan Kuitu Oy

Liikevaihto kasvoi vuoden 2019 aikana, mutta liiketulos pysyy ennakoitusti tappiollisena.

Saimaan Kuidun tulovirta muodostuu johtovuokrista, omistajakuntien oman pääoman ehdoisesta rahoituksesta ja käyttöpääomituksista sekä asiakkaiden liittymis- ja käyttömaksuista. Jos omistajakuntapohja on nykyinen ja asiakasmäärät toteutuvat suunnitellusti, Saimaan Kuidun tavoitteena on päästä positiiviseen tulokseen vuonna 2020.

Yhtiön tilinpäätös sisältää selonteon yhtiön merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä niihin varautumisesta. Riskien hallinnassa keskeistä toiminnassa on myynnin onnistuminen ja riittävän oman tulorahoituksen saavuttaminen.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, asetetut tavoitteet saavutetaan, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen 10.5.2016. Ohjeen mukaan toimielinten ja konserniin kuuluvien yritysten tulee käsitellä oman tehtäväalueensa selonteko merkittävimmistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Toimielimet ja konsernin yritykset tekevät riskianalyysejä ja käsittelevät tulokset kokouksissaan ja raportoivat kunnalle puolivuotiskertomuksessa sekä toimintakertomuksessa.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintaa ohjaava säädöspohja strategian ja talousarvion ohella perustuu hallintosääntöön, konserniohjeeseen sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeeseen. Ohjeistus on riittävää.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kunnanhallitus on valinnut kunnan edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin sekä nimennyt kunnan edustajat yhteisöjen hallituksiin. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa toimintaohjeita yhtiökokousedustajille / hallituksen jäsenille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnanhallituksen edustajilla yhtiön hallituksessa on raportointivelvoite kunnanhallitukselle yhtiön talouden kehittymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Yhteisöjen ja yhtiöiden toiminnasta on raportoitu kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle säännöllisesti. Lisäksi on järjestetty erillisiä yhtiöiden toiminnan ja talouden esittelyyn liittyviä tilaisuuksia kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Kunnanjohtaja on esittänyt kunnanhallituksen toimintaohjeet joko suoraan neuvotteluissa yhteisöjen kokouksissa sekä toimitusjohtajille tai osallistumalla hallitusten kokouksiin ja vähintään kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa yhtiöiden yhtiökokouksessa. Kunnan yhtiöt ovat vuoden aikana kysyneet useita kertoja kunnanhallitukselta kunnan omistajaohjauksen näkemystä ajankohtaisiin kysymyksiin.

Konsernitavoitteiden asettaminen ja arviointi

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuositavoitteet yhtiölle ja seuraa niitä puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tämän lisäksi yhtiön edustajat esittelivät säännöllisesti toimintaa kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Esittelyjen yhteydessä valtuutetuilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä sekä saada tietoja toiminnasta ja taloudesta. Samalla on seurattu tytäryhtiöiden tuloksellisuutta ja taloudellisen aseman kehittymistä. Näistä on myös järjestetty erillisiä kunnanhallituksen kokouksiin liittyviä infotilaisuuksia, joissa on annettu kunnanhallituksen suoraa ohjeistusta toiminnan ja talouden kehittämiseksi.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöjen tulee valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös erityistilanteissa ja poikkeusoloissa. Tytäryhtiöiden merkittävimmät riskit on kuvattu yhtiöiden olennaisten tapahtumien ja tavoitteiden toteutumisen selonteon yhteydessä. Yritykset ovat hyväksyneet kunnan riskienhallinnan ohjeet ja arvioivat säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä; raportointi puolivuotisraportissa sekä toimintakertomuksessa.

Käytännössä konsernivalvonta on yhteisöjen kanssa tehtävää yhteistyötä, tietojen vaihtoa ja raportoinnin seuraamista. Yhteisöjen ja yhtiöiden asioita käsitellään säännöllisesti kunnanhallituksessa ja annetaan kunnan kanta kulloinkin käsiteltävään asiaan. Suurimpana sopimusasiana vuosittain on Eksoten palvelusopimus ja siihen liittyvät kysymykset. Viime vuonna Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden Eksoten uusi perussopimus hyväksyttiin 1.1.2020 alkaen. Palvelusopimusta vuodelle 2020 ei ole Eksoten aikatauluista johtuen tehty. Vuoden 2019 palvelusopimus valmistui loppuvuonna 2019.

Kehitettävänä osa-alueena konserniohjauksen näkökulmasta nähdään kokonaisuuden kannalta toiminnan dokumentointia läpi vuoden kaikilla tasoilla. Dokumentointi on myös voitava koota yhteen kokoomaan, jota voidaan tarkastella kokonaisuuden näkökulmasta. Tätä varten on syytä valmistella erillinen ja uudistettu dokumentaatiomalli ja sen tarkennettu hallinnointimalli.

Keskittetyt konsernitoiminnot

Konsernin sisällä tehdään yhteistyötä erityisesti teknisen toimen ja lämpöyhtiön välillä. Lisäksi kunnan työllistämisyksikkö on enenevässä määrin pystynyt tuottamaan palveluita kunnan konserniyhteisöille. Kunnan yhtiöt käyttävät myös kunnan yhteisiä resursseja eri muodoissaan, korvauserusteista on sovittu tapauskohtaisesti.

Tiedon kulku ja toimivuus

Konsernin toimijoiden välinen tiedonkulku on hyvää ja kohtuullista. Haasteita on lähinnä aiheuttanut tiedon kulku riittävän ajoissa, jotta asioita voidaan valmistella päätettäväksi sovittuina aikoina.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

(1000 €)

	2019	2018
Toimintatuotot	18 707	18 421
Toimintakulut	-43 053	-42 565
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)	<u>-70</u>	<u>-129</u>
Toimintakate	-24 417	-24 273
Verotulot	20 225	19 008
Valtionosuudet	6 509	6 530
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	3
Muut rahoitustuotot	23	17
Korkokulut	-211	-216
Muut rahoituskulut	<u>-35</u>	<u>-34</u>
Vuosikate	2 096	1 036
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-2 384	-2 770
Arvonalentumiset	<u>204</u>	<u>1</u>
Tilikauden tulos	-84	-1 733
Tilinpäätössiirrot	101	187
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	<u>0</u>	<u>0</u>
Tilikauden ylijäämä	16	-1 546

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	43,5	43,3
Vuosikate/Poistot, %	96,1	37,4
Vuosikate, euroa/asukas	449	220
Asukasmäärä	4 666	4 715
Konsernituloslaskelma (1000 €)		

Vuonna 2019 konsernin ylijäämä oli 16 tuhatta euroa (ed. vuonna -1,546 Milj.) euroa.

h

**Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut
(1000 €)**

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 096	1 036
Satunnaiset erät	204	
	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-144	-1 261
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 247	-1 547
Rahoitusosuudet investointi menoihin	32	28
Pysyvien vastaavien luovutustulo	410	319
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 350	-1 426
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-4	0
Antolainojen vähennykset	322	27
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 800	2 857
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 814	-2 668
Lyhytaikaisten lainojen muutos	11	0
Oman pääoman muutokset	200	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-44	65
Vaihtomaisuuden muutos	8	19
Saamisten muutos	-274	-57
Korottomien velkojen muutos	-1 609	1 764
Rahoituksen rahavirta	-2 404	2 005
Rahavarojen muutos	-1 054	580
Rahavarat 31.12	1 445	2 499
Rahavarat 1.1.	2 499	1 919
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-15 130	-20 078
Investointien tulorahoitus, %	172,6	68,2
Lainanhoitokate	0,67	0,43
Kassan riittävyys, pv	11	19
Asukasmäärä	4 666	4 715

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, € = Toiminnan ja investointien välisumma tilin- päätösvuodelta ja neljältä edelliseltä vuodelta

Investointien tulorahoitus, % = 100*vuosikate/investointien omahankintameno

Investointien omahankintameno= Rahoituslaskelman investointimenot, joista on vähennetty rahoituslaskel- maan merkityt rahoitusosuudet

Lainanhoitokate= (vuosikate + korkokulut)/(Korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv = 365 pv * Kassavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

Konsernitase ja tunnusluvut

(1000 €)

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	8 508	8 508
Aineettomat oikeudet	502	577	Arvonkorotusrahasto	40	40
Muut pitkävaikutteiset menot	733	695	Muut omat rahastot	14	20
Ennakkomaksut	62	42	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-1 697	-463
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 296	1 315	Tilikauden yli-/alijäämä	16	-1 546
Aineelliset hyödykkeet			Oma pääoma yhteensä	6 880	6 558
Maa- ja vesialueet	4 923	4 972			
Rakennukset	22 407	23 612			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 418	2 631	POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
Koneet ja kalusto	613	731	Poistoero	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	10	12	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	32	113			
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	30 403	32 072	PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset			Eläkevaraukset	0	0
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	1	1	Muut pakolliset varaukset	281	598
Osakusyhtiöosuudet	35	71			
Muut osakkeet ja osuudet	2 091	1 924	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut lainasaamiset	32	29	Valtion toimeksiannot	952	356
Muut saamiset	15	13	Lahjoitusrahastojen pääomat	217	243
Sijoitukset yhteensä	2 173	2 038	Muut toimeksiantojen pääomat	1	1
			Toimeksiantojen pääomat yhteensä	1 170	600
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			VIERAS PÄÄOMA		
Valtion toimeksiannot	940	325	Pitkäaikainen	0	0
Toimeksiantojen varat yhteensä	940	325	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	22 713	23 184
			Lainat julkisyhteisöiltä	578	810
			Lainat konsernin sisältä	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Saadut ennakot	0	17
Vaihto-omaisuus			Liittymismaksut ja muut velat	67	67
Aineet ja tarvikkeet	100	104	Siirtovelat	403	403
Keskeneräiset tuotteet	22	25	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	23 761	24 480
Ennakomaksut	0	0	Lyhytaikainen	0	0
Vaihto-omaisuus yhteensä	122	130	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (	2 271	2 261
			Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	231	231
SAAMISET			Saadut ennakot (ly)	43	32
Pitkäaikaiset saamiset	501	501	Ostovelat (ly)	1 184	1 052
Lyhytaikaiset saamiset	1 783	1 509	Liittymismaksut ja muut velat (ly)	683	712
Saamiset yhteensä	2 284	2 011	Siirtovelat (ly)	2 145	3 852
			Laskennalliset verovelat(ly)	14	14
Rahoitusarvopaperit	37	37	Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	6 571	8 154
Rahat ja pankkisaamiset	1 408	2 462	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	38 664	40 389
VASTAAVAA YHTEENSÄ	38 664	40 389	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
			Omavaraisuusaste, %	17,8	16,2
			Suhteellinen velkaantuneisuus %	66,7	74,2
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-1 681	-2 010
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-360	-426
			Konsernin lainat €/asukas	5 528	5 617
			Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	25 794	26 486
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	28 632 088	29 324 680
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 136	6 219
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€	32	29
			Asukasmäärä	4666	4715

Omavaraisuusaste, %= 100*(oma pääoma+vähemmistöosuus + konsernireservi)/(koko pääoma – saad.ennakot)

Kertynyt yli-/alijäämä = Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100*(vieras pääoma – saadut ennakot) / käyttötulot

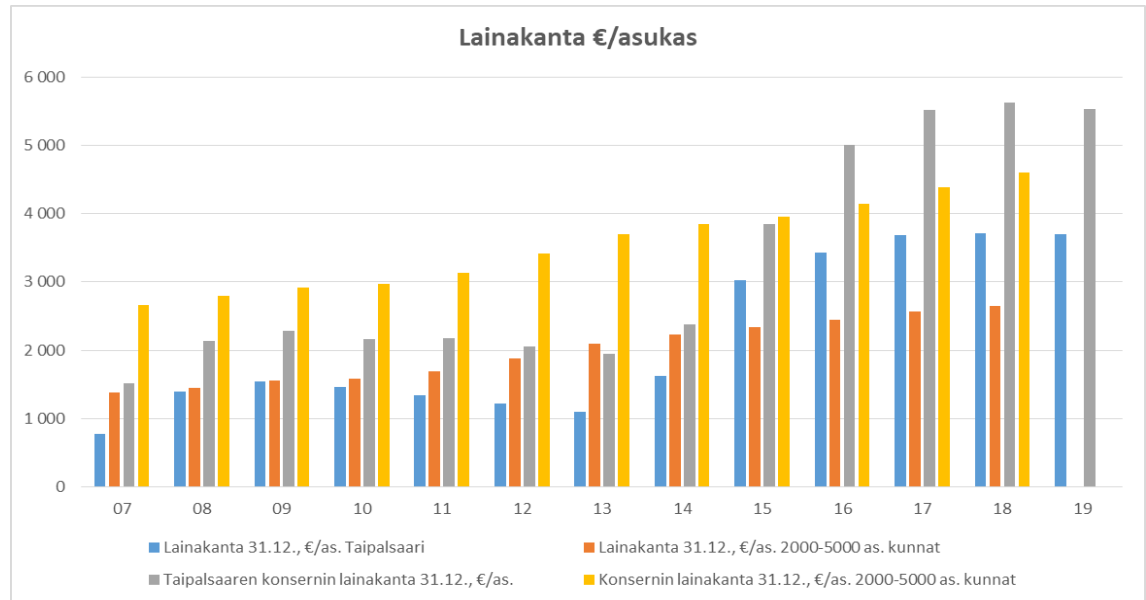
Käyttötulot = tilikauden toimintatuotot+ verotulot + käyttötalouden valtionosuudet

Lainakanta 31.12.= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainasaamiset 31.12.= pysyvien vastaavien sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset + muut lainasaamiset
 Velat ja vastuut prosentti käyttötuloista = $100 \cdot (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Aiempien vuosien raju lainamäärän kasvu on pysähtynyt.

Konsernin omavaraisuusaste on 17,8 %, mikä on luokitukseltaan erittäin heikko.

Kuva: Lainakanta €/asukas Taipalsaari, Taipalsaaren konserni ja vastaavat luvut 2000 - 5000 asukkaan kunnista keskimäärin.

Taipalsaaren kunnan lainakanta ylitti vuonna 2018 vertailukuntien keskiarvon.

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

Taipalsaaren kunnan vuoden 2019 tilinpäätöksen tilikauden tulos on 9.143,54 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus esittää, että

- Kirjataan poistoeron vähennystä yhteensä 92.734,32 euroa.
- Siirretään tilikauden 2019 ylijäämä 101.877,86 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan talouden tila on parantunut edellisestä vuodesta. Yhteensä kattamatonta alijäämää kunnan taseessa on 31.12.2019 tilanteessa 747.609,55 euroa.

Yhteensä kattamatonta alijäämää kunnan taseessa oli 31.12.2018 edellisenä vuonna 849,487,41 euroa.

Kunnanhallituksen esityksestä kunnanvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman 17.4.2019 vuodelle 2019. Sen mukaan käyttötalouden säästötavoite on 320 000 euroa ja tulojen lisäykset 90 000 euroa. Odotuksia parempi tulos kertoo siis, että tavoitteeseen päästiin käyttötaloudessa oman toiminnan osalta. Kunnan talousarvio 2020 sisältää myös tasapainotustoimenpiteitä, joiden tavoitteena on ylijäämä tilikaudelle 2020.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalouden toteutuminen

100 Vaalit

Vuonna 2019 eduskunta- ja europarlamentinvaalit hoidettiin vaalilain määräysten mukaisesti.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	8 133,00	26 000		26 000	16 104,00	9 896,00
TOIMINTAKULUT	-12 276,71	-35 940		-35 940	-16 579,04	-19 360,96
TOIMINTAKATE	-4 143,31	-9 940		-9 940	475,04	-9 464,96

Tehtäväalue pääsi tehokkaasti taloudelliseen tavoitteeseensa.

Tehtäväalueen tavoitteet

Vaalilain määräysten toteutuminen.

Eduskuntavaalit ja EU-vaalit 2019 on hoidettu vaalilain määräysten mukaisesti. Oikeusministeriön suorittama korvaus maksetaan syksyllä.

200 Tarkastus ja arviointi

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja kunnan hallintosäännössä.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-12 699,66	-16 210		-16 210	-11 320,65	-4 889,35
TOIMINTAKATE	-12 699,66	-16 210		-16 210	-11 320,65	-4 889,35

Tehtäväalueen tavoitteet

Kuntalain 121 §:n mukaisesti toteutunut.

Tehtäväalue pääsi tehokkaasti taloudelliseen tavoitteeseensa.

300 Konsernipalvelut

Konsernihallinnon tehtävänä on avustaa valtuustoa, kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa kunnan toimialojen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelussa ja täytäntönpäonnä.

300 Hallintopalvelut

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Hallintopalveluiden tehtäväalue vastaa kunnan yleis- ja taloushallinnosta, henkilöstöhallinnosta ja kunnalle kuuluvasta työllisyyden hoidosta, tietohallinnosta, riskienhallinnasta, julkisista hankinnoista sekä kunnan omaisuuden hallintaa koskevista asioista.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	730 171,25	749 732	75 000	824 732	718 790,51	105 941,49
TOIMINTAKULUT	-1 260 269,09	-1 316 494	8 392	-1 308 102	-1 199 264,34	-108 837,66
TOIMINTAKATE	-530 097,84	-566 762	83 392	-483 370	-480 473,83	-2 896,17

Tehtäväalue pääsi toimintakatteessa taloudelliseen tavoitteeseensa.

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Varmistetaan henkilöresurssien riittävyys/toimivuus osaamisen varmistamisella	Toimenkuvat ja TVA:t ajan tasalla	Toimenkuvat ovat ajan tasalla, TVA ajan tasalla. Varahenkilöjärjestelmä suunniteltu esim. sairauspoissaolojen varalle.
Informaation lisääminen ja monipuolistaminen mahdollisimman nykyaikaisin ja kattavin tavoin. Osallistamisen mahdollistaminen kuntalaisille huomioitu.	Nettisivut on uudistettu ja sisältöä selkeytetty. Kunnan yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista hyväksytyt.	Kunnan nettisivut ovat toimivat ja ajantasaiset. Myös muut informaatiokanavat, esim. facebook, on hyödynnetty asianmukaisesti.
Pitkäaikaistyöttömyyden hoitaminen vastaamalla Eksoten tavoitteisiin mahdollisimman hyvin, kunnan oman talousarvion puitteissa.	Toimenpiteissä olevien henkilöiden määrä, työttömyysprosentin kehittyminen	Taipalsaaren kunnassa on edelleen maakunnan alhaisin työttömyysprosentti.

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Tehtäväkuvaukset ovat suurimmalta osiltaan tarkistettu. Tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmän (TVA) uudistus on vielä kesken.

Kunnan viestintäohje otettu käyttöön vuoden 2019 alusta. Viestintää on systematisoitu ja vastuutettu hallintokunnittain. Viestintäryhmä linjaa yleisesti viestintää. Hyvinvointiluotsi vastaa kunnan some-viestinnästä, muilta osin vastuu hallintokunnilla.

Taipalsaaren työttömyysprosentti on koko Kaakkois-Suomen ELY-alueen alhaisin. Jouluun työllisyyskatsauksen mukaan 7,6 %.

310 Tukipalvelut

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Tukipalveluiden tehtäväalue vastaa kunnanhallituksen alaisuudessa ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämiseen liittyvistä tehtävistä.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	917 322,50	914 248		914 248	931 197,98	-16 949,98
TOIMINTAKULUT	-833 194,65	-852 364	-56 935	-909 299	-804 450,19	-104 848,81
TOIMINTAKATE	84 127,85	61 884	-56 935	4 949	126 747,79	-121 798,79

Ruoka- ja siivouspalvelut siirtyivät 1.1.2020 pois konsernipalveluiden hallintopalveluista Teknisen lautakunnan ja Sivistyslautakunnan alaisuuteen.

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Tehtäväalue pääsi tehokkaasti taloudelliseen tavoitteeseensa.

Ruokapalveluiden suorit määrä laski edellisvuodesta ollen 206.385 (ed. vuonna 212.451) suoritetta. Suoritteiden määrä on laskenut osittain välipalojen vähäisyyden määrän vuoksi, ja päiväkotien aterioita on tilattu paikalla ilmoitettujen lasten määrällä. Suoritteen hinta nousi hieman ja oli 2,27 €/suorite (2,26 € ed. vuosi). Toiminnan kehittäminen talousarviossa sovittujen tavoitteiden osalta on onnistunut hyvin ruokapalveluissa.

Ruokapalveluiden talousarvion toimintakulut olivat 469.434 euroa, 61.856,17 euroa talousarviota paremmin. Siivouspalveluiden toimintakulut olivat 335.015 euroa, 42.992,64 euroa talousarviota paremmin. Siivouspalveluiden toimintakulut olivat 335.015 euroa, 42.992,64 euroa talousarviota paremmin. Tehtäväalueen muut tavoitteet puolivuotisraportista 2019:

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Ruokapalveluiden varautumissuunnitelman tekeminen/tarkistaminen	Varautumissuunnitelma hyväksyty	Varautumissuunnitelman tekeminen/tarkistaminen yhdessä muiden sidosryhmien kanssa: päivittäistavara-huolto/varautuminen ym. siihen liittyvien asioiden selventäminen ja tämä yhdessä muiden sidosryhmien kanssa.
Ruokapalvelun oman toiminnan kehittäminen (tuotannonohjaus)	Hävikin seuranta ja sen minimointi	Olemme hyvällä tiellä tämän asian suhteen, mutta voimme vielä parantaa tilannetta kunhan saamme rauhassa seurata hävikkiä ja löytää joka toimipisteelle omat annoskoot. Tähän tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja pikkutarkkaa seurantaa.
Ruoka- ja siivouspalveluissa oikeiden yhteistyömuotojen ja sidosryhminen löytäminen		Löytää yhdessä muiden toimialojen kanssa oikeat yhteistyömuodot ja sidosryhmät.
Siivouspalvelujen toimintavarmuuden ylläpito tehtäväkiertoa lisäämällä, toiminta mitoituksen edellyttämällä henkilömitoituksella	Mitoituksen riittävyyden seuranta ja poikkeamien dokumentointi	Työnkierto/sijaistukset eri kunnan toimipisteissä toimivat myös poikkeustilanteissa. Siivouspalvelut tuotetaan mitoituksen määrittämällä budjetilla.

Ruokapalveluiden kustannukset ovat seuranneet alenevaa aterioiden suoritemäärää hyvin. Tämä kuvastaa hyvää kustannustietoisuutta. Siivoustyömäärämitoitukset kohteittain on aloitettu 2019. Tarkistus saadaan valmiiksi keväällä 2020. Niin ruoka- kuin siivouspalveluissa on noudatettu erinomaista talouskuria viime vuoden aikana.

320 Kehittämispalvelut

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Kehittämispalveluiden tehtäväalue vastaa kunnanhallituksen alaisuudessa joukkoliikenteeseen, viestintään ja markkinointiin, elinkeinoelämän edistämiseen, kunnan kehittämishankkeisiin, vapaa-ajan asumiseen ja saaristoasioiden hallintoon liittyvistä tehtävistä.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	592,88	2 400		2 400	20,00	2 380,00
TOIMINTAKULUT	-172 747,73	-182 963	-7 420	-190 383	-165 105,36	-25 277,64
TOIMINTAKATE	-172 154,85	-180 563	-7 420	-187 983	-165 085,36	-22 897,64

Tehtäväalue pääsi tehokkaasti tavoitteeseensa.

Tehtäväalueen muut tavoitteet puolivuotisraportista 2019:

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Konserniohjeen päivitys	Valmistuminen	Hyväksytty kevään aikana
Green Energy Showroom yhteistyö	Aktiivinen osallistuminen verkoston toimintaan	Verkoston hyödyntäminen kunnan hankkeissa
Elinkeinojen edistäminen	Toimivat yritysneuvonta- ja tukipalvelut	Toimiva yhteistyö Pro Agrian ja yrittäjäjärjestön kanssa

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Konserniohje tulee hyväksyttäväksi vuoden loppuun mennessä, ei toteutunut.

Green Energy Network (ent. Green Energy Showroom GES) toimii yhteistyöverkostonä. Kunnan aurinkoenergiahankkeessa verkostoa hyödynnetään.

Kunnalla on yhteistyösopimus ProAgrian kanssa. Yritystapaamisia on järjestetty yhteistyössä Leader-toimijoiden ja yrittäjäjärjestön kanssa.

330 Sosiaali- ja terveystaloudet

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	122 116,56	128 240		128 240	126 753,36	1 486,64
TOIMINTAKULUT	-14 157 173,90	-15 655 200		-15 655 200	-14 900 602,29	-754 597,71
TOIMINTAKATE	-14 035 057,34	-15 526 960		-15 526 960	-14 773 848,93	-753 111,07

Tehtäväalue pääsi alitti merkittävän suurella määrällä, 753 tuhannella eurolla, tavoitteeseensa. Eksoten alijäämä vuodelta 2019 oli kokonaisuudessaan useita miljoonia euroja pienempi kuin budjetoitu. Tämän vuoksi Taipalsaaren kunnan 2,84-prosentin osuus siitä oli vain 43 tuhatta euroa. Tehtäväalueen muut tavoitteet puolivuotisraportista 2019:

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelusopimuksen toteutus	Talousraamissa pysyminen	Palvelusopimukseen kirjattu taso
Toimiva yhteistyö hyvinvointipalveluissa	Eksoten ja kunnan yhteistyö kitkatonta	Hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet yhdensuuntaisia ja toisiaan tukevia
Kunnan hyvinvoinnin organisaation toimivuus	Kunnan hyvinvoinnin koordinointi on täsmennetty. Tässä uuden kunnanjohtajan rooli on merkittävä.	Kaikkien toimialojen osallisuus kunnan hyvinvoinnin koordinaatiossa tulee varmistaa

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Eksoten ja kuntien yhteinen uusi perussopimus valmistui vuonna 2019. Eksoten ja kunta-kohtaiset palvelusopimuksia ei ehtinyt valmistua ennen tilikauden päättymistä. Eksoten taloudellinen tulos oli talousarviota parempi, mikä paransi tätä kautta kunnan tulosta yli 700 tuhatta euroa. Yhteistyön kehittämistä jatkettiin eri foorumeilla.

VAALIT, TARKASTUS JA KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 778 336,59	1 820 620	75 000	1 895 620	1 792 865,85	102 754,15
TOIMINTAKULUT	-16 448 361,74	-18 059 171	-55 963	-18 115 134	-17 097 321,87	-1 017 812,13
TOIMINTAKATE	-14 670 025,15	-16 238 551	19 037	-16 219 514	-15 304 456,02	-915 057,98

40 Sivistys- ja hyvinvointipalvelut**400 Sivistyspalveluiden hallinto**

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tukea ja kannustaa kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia luomalla edellytyksiä tasokkaaseen koulutukseen, varhaiskasvatukseen ja monipuoliseen vapaa-aikaan. Sivistystoimi tuottaa laadukkaita asiakaslähtöisiä palveluita kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Työ sivistyspalveluiden hallinnossa on keskittynyt hallinnollisten tehtävien hoitamiseen, kuten sivistyslautakunnan tukemiseen toimialan johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien päätösten valmistelussa. Lisäksi kunnan talouden sopeuttamistyöryhmän ehdotusten ja kunnanvaltuuston keväällä 2019 tekemien talouden sopeuttamistoimien eteenpäin vieminen on ollut keskiössä sivistyspalveluiden hallinnon työssä.

Tammikuun 2019 alusta sivistysjohtajan toimenkuvaan on kuulunut myös varhaiskasvatuspäällikön tehtävät. Tämän muutoksen myötä sivistysjohtajan alaisuuteen siirtyivät päiväkodinjohtajat, varhaiskasvatuksen palvelusihteerit ja kiertävä erityislastentarhanopettaja. Syksyn 2019 hallintosäännön päivityksen myötä (voimaan 1.1.2020) ruokapalveluiden toiminta siirrettiin sivistysjohtajan alaisuuteen.

Hanketoiminta tukee Taipalsaaren sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialueen toimintakulttuurin kehittämistä. Hanketoiminta mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja hyvien käytänteiden jakamisen erilaisissa yhteistyöverkostoissa.

HANKKEET 2019	
1	Koulujen kerhotoiminta
2	Liikkuva koulu
3	Tutoropettajan toiminta
4	Varhentamisella voimaa
5	JOPO-hanke
6	Tutoropettajaverkosto
7	Kielten tutoropettaja
8	Tasa-arvon edistäminen
9	Erasmus+ 100steps
10	VALO-hanke

11	Taike/Tarinankerronta
12	Metku
13	Taipalsaari historia
14	Kohtaamispaikka / Luoto
15	Etsivä nuorisotyö
16	Nupit kaakkoon
17	Kerhotoiminta
18	13RYE
19	Unikot lukemaan
20	Lastenlauantait liitoon

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari / Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
Tehtäväalueiden perustyön tukeminen ja kehittäminen. Kehityskeskustelu / työntekijä. Ammatillinen kehittyminen.	Toteutuneet kehityskeskustelut ja täydennyskoulutussuunnitelma.	Toteutunut
Henkilöstön hyvä työmotivaatio ja sitoutuminen, ei kasvua sairaspoissaoloissa.	Hyvinvointiprofiilin tulokset, poissaolomäärät.	Ei toteutunut
Palvelut toteutetaan tehokkaasti ja tuloksellisesti talousarvion puitteissa	Talousarvio 2019	Toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-192 115,64	-290 922	-21 934	-312 856	-302 305,85	-10 550,15
TOIMINTAKATE	-192 115,64	-290 922	-21 934	-312 856	-302 305,85	-10 550,15

470 Perusopetus

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Taipalsaaren kunnassa toimii kolme perusopetuksen yksikköä: Saimaanharjulla, Kirkonkylällä ja Vehkataipaleella. Perusopetuksen piirissä lukuvuonna 2019 olevien oppilaiden lukumäärä oli 488. Saimaanharjun yhtenäiskoulun alaluokat olivat osittain väistötiloissa vuoden 2019 loppuun. Osalle yläluokkien oppiaineista järjestettiin myös väistötilat. Toiminta väistötiloissa jatkuu edelleen. Syyslukukauden 2019 alusta lukien uuden opetus suunnitelman piirissä ovat vuosiluokat 1–9.

Perusopetuksen yleistavoitteena on laaja-alainen osaaminen eli tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostama kokonaisuus. Koulujen painopistealueina on ollut muun muassa tunne- ja vuorovaikutustaidot, vastuullisuus, oppimisyhteisön hyvinvointi, arviointi, hyvät tavat, lukutaidon tukeminen ja hyvät kaveritaidot.

Harjaantumisopetuksen ala- ja yläluokkien ryhmä (Veturi) toimi Saimaanharjun yhtenäiskoulun yhteydessä. Syyslukukauden 2019 alusta Saimaanharjun yhtenäiskoulussa purettiin 5–6 -luokkien yhdysluokka. Näin alaluokille muodostui seitsemän opetusryhmän sijasta kuusi opetusryhmää. Joustavan perusopetuksen (jopo) luokka jatkoi toimintaansa nuorisotiloilla.

Tunnusluku	TP2017	TP2018	TP2019
Oppilasmäärä yht. (20.9.)	513	502	488
tehostetun tuen oppilaat	31	45	53
erityisen tuen oppilaat	39	38	39
Koulukuljetukset, €	315 265	302 929	315 782
kuljetusoppilaat	162	158	166
Oppilaita/opettaja, yleisopetus	14	16	15
tuntikehys, yleisopetus	842	779	721
tuntikehys, erityisopetus	205	185	192
Tuntia/1.-9. lk opp.	2,04	1,92	1,87
Tuntia/1.-9. lk opp., yleisopetus	1,90	1,86	1,82
Toimintatuotot, perusopetus	80 740	118 703	141 665

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Tavoite	Mittari / Toimenpiteet	Toteuma
Opetussuunnitelmien käyttöönotto ja arvioinnin sekä työskentelytapojen kehittäminen.	OPS2016 käytössä luokilla 1-9.	OPS2016 on käytössä kaikilla vuosiluokilla.
Henkilöstön hyvä työmotivaatio ja sitoutuminen, ei kasvu sairauspoissaoloissa. Ammatillinen kehittyminen.	Hyvinvointiprofiilin tulokset, poissaolomäärät. Toteutuneet kehityskeskustelut. Täydennyskoulutussuunnitelma	Vuoden 2019 aikana ei järjestetty kaikissa toimintayksiköissä hyvinvointikartoitusta. Poissaolomäärissä on paljon (40 %) nousua edelliseen vuoteen. Osa poissaoloista on pitkiä. Kehityskeskusteluja ei järjestetty Saimaanharjun yhtenäiskoululla, muilla kouluilla ne toteutuivat.
Kustannustehokkuus palveluissa.	Talousarvio 2019	Toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	118 702,80	85 953		85 953	141 664,89	-55 711,89
TOIMINTAKULUT	-4 411 814,99	-4 341 565	-190 800	-4 532 365	-4 497 441,08	-34 923,78
TOIMINTAKATE	-4 293 112,19	-4 255 612	-190 800	-4 446 412	-4 355 776,19	-90 635,67

480 Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Kunnassa toimi kaksi päiväkotia: Saimaanharjulla ja Kirkonkylällä. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä oli 177 lasta 31.12.2019 (luku sisältää myös palvelusetelipäiväkodissa olevat lapset). Luku on noin 63 % Taipalsaarella asuvista 0-7-vuotiaista. Lukuun ei ole laskettu 6-vuotiaita, jotka ovat paikalla vain 4 tuntia esiopetuksessa.

Alla olevasta taulukosta näkyy varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten lasten määrä kolmen vuoden ajalta.

	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
0-7 vuotiaat lapset päivä- hoidossa	186	167	177
kunnan 0-7 v. lapset	313	306	279
%	59 %	54 %	63 %

Esiopetus:

Esiopetukseen osallistui vuoden 2019 aikana yhteensä 89 lasta (kevällä 50 ja syksyllä 39 oppilasta). Esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatusta tarvitsi 71 % oppilaista. Ilmaiseen esiopetukseen osallistui 29 % oppilaista. Esiopetusta ostettiin ostopalveluna yhdelle oppilaalle.

Alle olevasta taulukosta näkyy esiopetusikäisten oppilaiden määrä ja palveluntarpeet kolmelta vertailuvuodelta:

	2017	2018	2019
Esiopetukseen osallistuneet	109	100	89
Esiopetus + päivähoito	72 % (78)	74 % (74)	71 % (63)
Ilmainen esiopetus	28 % (31)	26 % (26)	29 % (26)

Osto- ja myyntipalvelut:

Ostopalveluja ostettiin Lappeenrannan kaupungilta, Lemin kunnalta sekä yksityiseltä päiväkodilta. Varhaiskasvatusta ostettiin vuoden aikana neljälle lapselle. Ostopalveluiden piirissä olevat perheet ovat asiakassuhteessa kuntaan, joten asiakasmaksut saadaan tulona.

Palveluseteli:

Palveluseteli otettiin käyttöön 1.8.2019, palvelusetelin piirissä oli seitsemän lasta 31.12.2019. Palveluntuottajina on tällä hetkellä neljä yksityistä päiväkotia Lappeenrannasta.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta:

Perusopetuksen 1. ja 2. luokan oppilaille tarjottiin iltapäivätoimintaa. Aamutoimintaa järjestettiin vain erityishuolto-ohjelman piirissä oleville oppilaille. Kehitysvammaisten lasten varhaiskasvatuksesta, koululaisten aamu- ja/tai iltapäivähoidosta ja loma-ajan hoidosta on sovittu Eksoten kanssa palvelusopimuksella. Erityishuoltolain mukaan varhaiskasvatus ja aamu- ja iltapäivätoiminta on maksutonta palvelua, jos lapselle on tehty erityishuolto-ohjelma vammaishuollon kanssa.

Alla olevasta taulukosta näkyy aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kolmelta vertailuvuodelta. Vuonna 2019 iltapäivätoimintaan osallistui yhteensä 68 oppilasta (keväällä 36 ja syksyllä 32 oppilasta).

	2017	2018	2019
Iltapäivätoiminta	68	69	68
Aamu- ja iltapäivätoiminta	4	3	4

Lasten kotihoidon tukeminen:

Lapsiperheet ovat oikeutettuja taloudellisiin tukiin, jotka auttavat lapsen hoidon järjestämisessä sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa. Kunta tukee lapsiperheitä rahoittamalla kotihoidon tukea ja kuntalisää, yksityisen hoidontukea ja kuntalisää, joustavaa tai osittaista hoitorahaa. Tuet maksaa Kela.

Tukien käyttö Taipalsaarella:

Kotihoidon tukea sai 89 perhettä. Yksityisen hoidon tukea käytti 6 perhettä. Perhe ei ole asiakassuhteessa kuntaan, joten kunta ei saa toiminnasta tuloja. Osittaista/joustavaa hoitorahaa käytti 17 työssä käyvää perhettä.

	2017	2018	2019
Alle 3-vuotiaat lapset kunnassa	122	107	92
Kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki	109	97	89
Kotona hoidettiin % alle 3-vuotiaista lapsista	89 %	90 %	96 %

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari / Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
Lapsiryhmien käyttöasteen parantaminen	Ka vähintään 90 %, seuranta kuukausittain.	83,04%: tavoite ei täysin toteutunut lasten lisääntyneen hoidontarpeen ja lisäresurssitarpeen vuoksi
Henkilöstön lomasuunnittelun tehostaminen, lomat 90 % koulujen loma-aikoina	Lomat 90 % koulujen loma-aikoina	92% henkilöstön lomista oli koulujen loma-aikoina, tavoite toteutui.
Kustannustehokkuus palveluissa.	Talousarvio 2019	Toteuma oli talousarvioennustetta parempi.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	367 183,76	228 930		228 930	343 076,83	-114 146,83
TOIMINTAKULUT	-2 498 952,43	-2 084 163	-122 613	-2 206 776	-2 233 145,91	26 370,15
TOIMINTAKATE	-2 131 768,67	-1 855 233	-122 613	-1 977 846	-1 890 069,08	-87 776,68

Varhaiskasvatuksen toimintatulot muodostuivat ennustettua paremmiksi. Budjetointivaiheessa ei voitu tarkalleen arvioida vuoden 2019 tulokertymää. Hoidossa olevien lasten määrä kasvoi vuoden 2019 aikana.

490 Kulttuuri ja vapaa-aika

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Taipalsaarella tuetaan kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla vapaa-ajan palveluja sekä mahdollistamalla hyvät puitteet omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Lisäksi kunta tukee kolmannen sektorin toimijoita ja pyrkii lisäämään yhteisöllisyyttä.

Taipalsaaren kunnankirjaston tehtävänä on voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen tarjota kuntalaisille pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä tarjota opastusta ja tukea tiedonhankintaan. Tehtävänsä toteuttamiseksi kirjasto ylläpitää monipuolista ja uudistuvaan kokoelmaa sekä tarjoaa tilaa kuntalaisten harrastustoimintaan, opiskeluun ja viihtymiseen.

Kirjasto on panostanut varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Tämän työn tuloksena lainausmäärien yleinen laskeva trendi on saatu käännettyä nousuun. Lasten- ja nuortenkirjojen lainausmäärät ovat nousseet 4 440 kappaletta edelliseen vuoteen verrattuna. Tapahtumien järjestämiseen on myös panostettu ja tapahtumiin osallistuneiden määrä on noussut edelliseen vuoteen verrattuna 177 henkilöllä.

Kirjaston keskeiset luvut	2018	2019
Kokonaislainaus	65 655	69 814
Lainat/asukas	13,9	14,96
Kirjastokäynnit	37 301	38 411
Tapahtumien osallistujamäärä	3 335	3 509
Kokoelmat yhteensä	39 751	39 464
Kirjakokoelmat yhteensä	34 373	34 209
Aineistoraha	32 000	32 000

Nuorisopalveluiden tavoitteena on nuorten elinolojen parantaminen sekä terveen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun tukeminen ja vahvistaminen. Nuorisotyö tarkoittaa käytännössä ohjattua, kasvatuksellista toimintaa ja se mahdollistaa lasten ja nuorten osallisuutta. Nuorisotyö pyrkii toiminnoillaan ehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Nuorisopalveluiden toimintakenttään kuuluvat etsivä nuorisotyö, nuorisotalotyö, koulunuorisotyö, nuorten osallisuus (nuorisovaltuusto ja talokokoukset), tapahtumat sekä ehkäisevä päihdetyö.

Nuorisotalotoiminta	2018		2019	
	Aukiolokerrat	Kävijämäärät(ka)	Aukiolokerrat	Kävijämäärät(ka)
Nuorten avoimet ovet 13–17-vuotiaat				
Tammi-Toukokuu	82	27	86	39
Kesä-Elokuu	14	28	21	39
Syys-Joulukuu	55	40	63	41
	2018		2019	
Varhaisnuorisokerho 5.-6.-luokkalaisten	Kerrat		Kerrat	
Tammi-Toukokuu	15	11	19	11
Elo-Joulukuu	13	25	16	14

Nuorisotalotyössä on vuonna 2019 päästy hyvin tavoitetasoon, jolloin kävijämäärät nuorisotalo Helmessä ovat olleet keskimäärin 40 nuorta/ilta läpi vuoden. Vuonna 2019 nuorisotalon avointa toimintaa (5.-6.-lk ja 13–17-vuotiaat) oli yhteensä 902 tuntia ja käyntikertoja 7194 kpl. Nuorisotalo on koulujen lukuvuoden aikana pääsääntöisesti avoinna viitenä iltana viikossa tiistaista lauantaihin. Kerran kuussa nuorisotalo on suljettuna viikonlopun (perjantai ja lauantai).

Koulunuorisotyön määrään vaikuttaa tarve (esim. teematunnit erilaisiin ajankohtaisiin teemoihin liittyen), joka vaihtelee lukukausittain. Tuki- ja kummioppilastyössä nuorisopalvelut toimivat säännöllisesti yhteistyötahona. Vuonna 2019 nuorisopalvelut toteuttivat koulunuorisotyötä yhteensä 142,5 tuntia, joka on keskimäärin 3,75 tuntia viikossa.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari / Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
Kirjasto		
Omatoimikirjaston kehittäminen.	Omatoimikirjasto käytössä 2019.	Ei toteutunut (käyttöönotto 8.1.2020)
Lastenkirjastotyön toteutus vuosikellokalenterin mukaisesti, 2 h / ryhmä / lv	toteutuneet tunnit / ryhmä / lukuvuosi	Toteutui. Keskimäärin 3,75 h (tuokiota) / ryhmä / lv.
Nuorisotoimi		
Nuorisotilan aukiolot, 5 kertaa / vko, koulujen lukuvuoden aikana.	Nuorisotilan aukiolo	Ei toteutunut. (aukiolo 3,9 krt/vko)
Liikunta ja vapaa-aika		
Ennaltaehkäisevien hyvinvointi- ja kulttuuripalveluiden tarjoaminen. Vuoden 2018 määrä / asiakastytyväisyys.	tapahtuma / liikuntatilojen varausaste / harrastajamäärät / asiakaskysely	Senioriliikuntaryhmiä 2/vko, osallistujamäärä 32 (v.2018 31). Käyttöasteet liikuntasaleissa kouluajan ulkopuolella: Kk 60 %, Sh 42 %, Ve 28%. Asiakaskysely ei toteutunut.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	130 148,84	54 930		54 930	79 157,67	-24 227,67
TOIMINTAKULUT	-575 041,16	-450 518	-25 863	-476 381	-407 451,66	-68 929,34
TOIMINTAKATE	-444 892,32	-395 588	-25 863	-421 451	-328 293,99	-93 157,01

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	616 035,40	369 813		369 813	563 899,39	-194 086,39
TOIMINTAKULUT	-7 677 924,22	-7 167 168	-361 210	-7 528 378	-7 440 344,50	-88 033,12
TOIMINTAKATE	-7 061 888,82	-6 797 355	-361 210	-7 158 565	-6 876 445,11	-282 119,51

50 Tekniset palvelut

500 Teknisten palveluiden hallinto

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Hallinto:

Suunniteltuja hankkeita vuodelle 2019 vietiin eteenpäin. Ketveleen alue ja Konstunkaari asfaltoitiin, vesilaitoksella ja verkostoissa tehtiin kartoituksia ja uusittiin automaatiojärjestelmät. Torialue sai pinnoitteen kesällä 2019. Kunnalle hankittiin kaksi kappaletta varavoimakoneita ja Pappilankankaan kiekkokaukalo uusittiin.

Kouluverkkoa suunniteltiin ja koulujen muutostöitä suoritettiin kesällä 2019. Muutostyöt jatkuvat kesällä 2020.

Geopark toiminnassa ollaan oltu mukana ja kehitetty alueita ja mm. lisätty kaikille kohteille opasteet.

Ympäristötoimi ja palo- ja pelastustoimi:

Ympäristötoimen toimintakulut olivat 40,40 €/asukas ja yhteistoimintamenot olivat sopimusten ja talousarvion mukaiset. Palo- ja pelastustoimen toimintakulut olivat 91,09 €/asukas.

Jätehuolto:

Jäteaseman vuokra EKJH:lta laskutetaan vuosittain marraskuussa. Imatran jätelautakunta on raportoinut viranomaispäätöksistä ja kokouksista sähköisesti.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari/Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
Palvelut toteutetaan kokonaistaloudellisesti valtuuston asettamien määrärahojen puitteissa.	Käyttötalouden ja investointihankkeiden taloudelliset raamit	Toteutunut pääosin
Energiatehokkuuden parantaminen ja tätä tukevien suunnitelmien luominen	Suunnitelmat	Osittain toteutunut: suunnitelmia on tehty ja osittain toteutettu, mutta budjetissa ei ole varattu kaikkiin kohteisiin rahaa.
Korjausvelan selvittäminen kiinteistöt, tiet ja vesihuoltoverkosto	Selvitykset	Vesihuollon korjausvelkalaskelmat tehtiin, kiinteistöjen ja tiestön selvitykset 2020.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 039,09	8 600		8 600	23 400,00	-14 800,00
TOIMINTAKULUT	-859 521,31	-852 526	-24 537	-877 063	-902 030,02	24 967,02
TOIMINTAKATE	-857 482,22	-843 926	-24 537	-868 463	-878 630,02	10 167,02

Merkittävät poikkeamat talousarviosta

Tulot ylittivät tavoitteen, menopuolelta palkkakustannukset ylittivät tehostetun kiinteistörekisterien kartoituksen takia.

510 Kaavoitus

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Teknisten palveluihin kuuluu kunnan alueella tapahtuva kaavoitus ja maankäytön suunnittelu ja sen ohjaus. Maankäytön suunnittelulla luodaan edellytykset hyvälle ja elinvoimaiselle asuin- ja elinympäristölle.

Konstunrannan kaava laadittiin uudelleen ja vuoden 2019 aikana käsiteltiin kaavan ehdotusvaihe. Kaava on hyväksyntä vaiheessa keväällä 2020.

Taajama-alueen yleiskaavan perusselvitystyöt suoritettiin pääosin vuoden 2019 aikana ja kaavan laadinta jatkuu vuosina 2020 ja 2021. Kaavan lopullinen hyväksyntä lienee vuonna 2022. Pienempiä kaavahankkeita on viety eteenpäin suunnitelmallisesti.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari/Toimen- piteet</i>	<i>Toteuma</i>
Taajama-alueen yleiskaavan perusselvitykset ja inventoinnit tehty	Selvitykset	Toteutunut
Olemassa olevien yleiskaavojen pienet teknisluonteiset päivitykset	Kaavat	Jatkuvaa työtä
Konstunrannan kaava-alueen ehdotusvaihe suoritettuna	Kaavaehdotus	Toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	9 311,64	31 000		31 000	41 487,92	-10 487,92
TOIMINTAKULUT	-45 390,45	-105 240		-105 240	-112 628,48	7 388,48
TOIMINTAKATE	-36 078,81	-74 240		-74 240	-71 140,56	-3 099,44

570 Rakennusvalvonta ja lupapalvelut

Tilivelvöllinen: Tekninen johtaja

Talouden tavoitteiden toteutuminen on tulojen osalta ylittynyt talousarviosta ja menot ovat alittuneet.

Kiinteistötietojen tarkastushankkeen maastokäyntejä on jatkettu. Maastokäynneistä on suoritettu noin 65 %. Muutettujen tietojen vienti on aloitettu rakennus- ja huoneistorekisteriin sekä verohallinnolle. Rakennustiedoissa on merkittäviä puutteita. Lisäksi on havaittu useita luvattomia rakennuksia, laajennuksia ja rakennelmia. Rakennusvalvonta selvittää luvattomien rakennusten osalta tilannetta ja tekee tarvittavat toimenpiteet niihin liittyen. Tämä voi vaikuttaa rakennusvalvonnan muihin normaaleihin tehtäviin lisääntyneen työmäärän johdosta.

Lupahakemuksia on saapunut vuoden 2019 aikana 204 kpl. Vuoden 2019 aikana on myönnetty rakennuslupa viiden uuden vakituisen asuinrakennuksen rakentamiseen. Vuoden 2019 aikana on myönnetty seitsemän rakennuslupaa vapaa-ajan asuinrakennuksen käyttötarkoituksen muuttamiseksi vakituisesti asuinrakennukseksi.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari / Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
50 % lupahakemuksista saapuu sähköisesti rakennusvalvontaa	50 % lupahakemuksista saapunut sähköisesti	Lupahakemuksista saapunut sähköisesti n. 44 %.
Rakennuslupien käsittelyaika 1 kk Rakennusvalvonnan lomakkeiden ja ohjeiden uudistaminen saatetaan valmiiksi	Luvan käsittelyaika enintään yksi kuukausi Uudet lomakkeet julkaistu.	Pääosin toteutunut. Kausittaista poikkeamaa käsittelyajoissa. Lomakkeet valmistuneet vuoden 2020 alussa. Uudet lomakkeet julkaistaan ja otetaan käyttöön maaliskuussa 2020.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	81 128,37	67 800		67 800	73 836,35	-6 036,35
TOIMINTAKULUT	-157 543,54	-151 319	-12 557	-163 876	-156 194,92	-7 681,08
TOIMINTAKATE	-76 415,17	-83 519	-12 557	-96 076	-82 358,57	-13 717,43

Merkittävät poikkeamat talousarviosta

Tulot ylittäneet tavoitetason ja menot alittaneet menoarvion.

575 Liikenneväylät

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Ketveleen asuinalue sai kesän 2019 aikana uuden pinnoitteen. Samalla pinnoitettiin Konstunkaari sekä Haukitie uudelleen.

Kesän 2019 aikana Kirkonkylällä kirkon viereinen ”torialue” pinnoitettiin ja muokattiin käyttökuntoon.

Kaavateiden kunnossapitoa mm. asfalttipaikkauksia on toteutettu suunnitelmien mukaisesti. Suojateiden maalauksia suoritettiin kunnan alueella.

Liikenneturvallisuussuunnitelmaa päivitettiin ja kunta oli mukana Lappeenrannan seudun liikenneturvallisuustyössä.

Yksityistieavustus sisältää avustuksen teiden kunnossapitoon, perusparannuksiin ja tiekunnan lossille. Yksityistieavustukset kunnossapitoon on maksettu tiekunnille vuosittain.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari / Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
Liikenneverkoston kunnossapitotason parantaminen vuosittaisen investointiosan mukaisesti	Toteutuksen vuosittaisen määrärahan puitteissa	Toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT		750		750	480,00	270,00
TOIMINTAKULUT	-303 687,05	-332 140	10 000	-322 140	-271 161,28	-50 978,72
TOIMINTAKATE	-303 687,05	-331 390	10 000	-321 390	-270 681,28	-50 708,72

Merkittävät poikkeamat talousarviosta

Talousarvio menot ylläpidoissa alitti tavoitteen

580 Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet

Tilivelvollinen: Kunnanrakennusmestari

Kunnan kohteiden perus ylläpitoa ja korjauksia on suoritettu. Kunnantalolla jouduttiin uusimaan ulkoseinää myrskytuulen aiheuttaman vaurion takia. Saimaanharjun koulun, päiväkodin ja terveysaseman muutostöitä suoritettiin muuttuvan kouluverkon takia. Saimaanharjun koululta puhdistettiin ilmanvaihtokanavisto ja vaihdettiin kaikki vanhat villat pois verkostosta, viherhuone muokattiin koulukäyttöön, aulatilaan hankittiin uudet oppilaskaapit ym.

Sairaalan alueella suljettiin kerrostalo käytöstä ja asukkaat siirrettiin päärakennukseen. Lämpölaitos lopetti alueella toiminnan marraskuussa 2019 ja lämmön toimitus aloitettiin Saimaanharjun lämpölaitoksesta.

Jauhialan halli sekä vanha kunnantupa päätettiin myydä yksityiseen käyttöön. Saimaanharjun sataman poijut A-laiturista vaihdettiin ketjuineen uusiin. Saimaanrannan lomakylän satamaan lisättiin kuusi aisapaikkaa. Ketveleen maapaikoitukselle lisättiin paikkamerkinnot betoniporsain.

Kuivanmaan matonpesupaikkaa otettiin käyttöön 2019 keväällä.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari / Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
Energian kulutuksen pienentäminen	Energiankulutus - 10%	Osittain toteutunut: suunnitelmia tehty, järjestelmiä ei ole saatu optimoitua, jotta energiaa olisi säästetty
Yleistenalueiden kunnostamisen ja vuosittaisen saneeraamisohjelman luominen	Toteutuksen vuosittaiset määrärahan puitteissa ja suunnitelman luominen	Toteutunut
Ohjeistavien kiinteistökohtaisten huoltosuunnitelmien laadinta vuoden 2019 aikana	Huoltokirjajärjestelmä	Järjestelmä käyttöön otettu ja suunnitelmien laadinta aloitettu. Suunnitelmat eivät valmistuneet vuonna 2019.

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 084 810,37	850 000	15 000	865 000	934 542,25	-69 542,25
TOIMINTAKULUT	-2 140 012,41	-1 973 117	3 892	-1 969 225	-2 083 796,60	114 571,60
TOIMINTAKATE	-1 055 202,04	-1 123 117	18 892	-1 104 225	-1 149 254,35	45 029,35

Merkittävät poikkeamat talousarviosta

Kunnan kohteiden lämmityskulut ovat suunniteltuja korkeammat kaukolämmön hintojen nousun takia. Kunnantalon ulkoseinien myrskykorjaukset nostivat kuluja. Tulot ylittivät arvioin.

590 Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Korjausvelkalaskelmat saatiin laadittua 2019. Verkoston tutkimukset aloitettiin kuvaamalla syksyllä 2019 ja kesän aikana vaihdettiin automaatiojärjestelmät täysin uuteen, nykyaikaiseen järjestelmään.

Pumppaamoiden huoltoa ja pumppujen uusintaa on tehty vuoden aikana tarpeen mukaan.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari/Toimenpiteet</i>	<i>Toteuma</i>
Toimiva verkosto	Verkostoon pumpattu vesi m ³ / laskutettu vesi m ³ . Veden kokonaisuuden vähentyminen vuodesta 2018.	Toteutunut
Häiriötön vedenjakelu	Häiriöiden määrä 0 kpl	Toteutunut osittain
Digitaalinen kartta-aineisto	Keyaqua järjestelmän käyttöönotto ja verkoston kartointus	Toteutunut
Korjausvelan määrittäminen	Raportti	Ei toteutunut
Saneerausohjelman määrittäminen	Saneerausohjelma	

Tehtäväalueen talous

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	574 675,85	620 900		620 900	586 265,38	34 634,62
TOIMINTAKULUT	-499 217,40	-520 385	-4 018	-524 403	-417 801,40	-106 601,60
TOIMINTAKATE	75 458,45	100 515	-4 018	96 497	168 463,98	-71 966,98

Merkittävät poikkeamat talousarviosta

Toimintatuotoissa jäätin jälkeen budjetoidusta. Siirtoviemärin jätevesimaksuusuudet alittuivat budjetoidusta.

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 751 965,32	1 579 050	15 000	1 594 050	1 660 011,90	-65 961,90
TOIMINTAKULUT	-4 005 372,16	-3 934 727	-27 220	-3 961 947	-3 943 612,70	-18 334,30
TOIMINTAKATE	-2 253 406,84	-2 355 677	-12 220	-2 367 897	-2 283 600,80	-84 296,20

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ KOKO KUNTA

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	4 146 337,31	3 769 483	90 000	3 859 483	4 016 777,14	-157 294,14
TOIMINTAKULUT	-28 131 658,12	-29 161 066	-444 393	-29 605 459	-28 481 279,07	1 124 179,55
TOIMINTAKATE	-23 985 320,81	-25 391 583	-354 393	-25 745 976	-24 464 501,93	-1 281 473,69

Sivistystoimi saavutti 283 tuhannen euron säästön ja tekninen toimi saavutti 84 tuhannen euron ja konsernipalveluissa 203 tuhatta euron säästön (ei sisällä Eksotea) käyttötaloudessa talousarviossa budjetoituun nähden. Lisäksi konsernipalveluissa edellä mainittu säästö syntyi Eksoten maksuissa 712 tuhatta euroa. Käyttötalouden säästö budjetoituun oli yhteensä 1,28 miljoonaa euroa.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

(1000 €)

	TA-alkup	TA-muuto	TA + muutos	Tot. euro	Tot-%	Jäljellä
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 011 593	7 500	1 019 093	1 075 950,75	106	-56 857,75
Maksutuotot	322 680	0	322 680	366 507,52	114	-43 827,52
Tuet ja avustukset	198 820	0	198 820	258 185,48	130	-59 365,48
Muut toimintatuoto	838 830	82 500	921 330	911 748,52	99	9 581,48
	2 371 923	90 000	2 461 923	2 612 392,27	106	-150 469,27
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkki	-5 378 454	-380 137	-5 758 591	-5 595 944,53	97	-162 646,30
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 244 135	-66 625	-1 310 760	-1 298 917,35	99	-11 842,49
Muut henkilösivu	-171 360	-11 635	-182 995	-153 426,25	84	-29 568,70
Palvelujen ostot	-18 833 730	0	-18 833 730	-18 021 819,23	96	-811 910,77
Aineet,tarvikkeet, tavarat						
Ostot tilikauden	-1 606 728	2 904	-1 603 824	-1 435 007,48	89	-168 816,52
Avustukset	-347 390	11 100	-336 290	-356 882,81	106	20 592,81
Muut toimintakulut	-181 609	0	-181 609	-214 896,55	118	33 287,55
	-27 763 406	-444 393	-28 207 799	-27 076 894,20	96	-1 130 904,42
TOIMINTAKATE	-25 391 483	-354 393	-25 745 876	-24 464 501,93	95	-1 281 373,69
Verotulot	20 890 000	-500 000	20 390 000	20 225 194,02	99	164 805,98
Valtionosuudet	5 794 277	206 237	6 000 514	6 041 879,00	101	-41 365,00
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	15 500	0	15 500	15 116,16	98	383,84
Muut rahoitustuoto	11 300	0	11 300	14 838,84	131	-3 538,84
Korkokulut	-180 000	0	-180 000	-150 920,06	84	-29 079,94
Muut rahoituskulut	-7 000	0	-7 000	-6 602,94	94	-397,06
VUOSIKATE	1 132 594	-648 156	484 438	1 675 003,09	346	-1 190 564,71
Poistot ja arvonalentumiset						
Suun.muk. Poistot	-1 800 000	0	-1 800 000	-1 665 859,55	93	-134 140,45
Satunnaiset erät						
TILIKAUDEN TULOS	-667 406	-648 156	-1 315 562	9 143,54	-1	-1 324 705,16
Poistoeron lis.(-)ta	92 734	0	92 734	92 734,32	100	-0,32
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-574 672	-648 156	-1 222 828	101 877,86	-8	-1 324 705,48

Verotulojen erittely

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	%	Poikkeama
Kunnan tulovero	17 882 000	-500 000	17 382 000	17 293 267	99	-88 733
Osuus yhteisöveron tuotosta	949 000	0	949 000	875 131	92	-73 869
Kiinteistövero	2 059 000	0	2 059 000	2 056 797	100	-2 203
Verotulot yhteensä	20 890 000	-500 000	20 390 000	20 225 194	99	-164 806

Verotuloja kertyi 1 217 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Kaikkiaan verotuloja kertyi 20,2 milj. euroa. Valtionosuudet alenivat edellisvuodesta. Kertymä oli yhteensä 6,0 milj. euroa, eli noin 43 tuhatta euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Kunnan verotulot kasvoivat 0,85 Milj. euroa. Osuus yhteisöveron tuotosta oli liki samansuuruinen kuin tili-vuonna 2018. Vuonna 2019 kiinteistöverot kasvoivat 0,35 Milj. euroa.

Tuloveron määräytymisen perusteet

Vuosi	Tulovero%	Verotettava tulo,	
		milj.euroa	Muutos %
2014	19,75	84,00	1,3
2015	20,00	84,60	0,7
2016	20,00	85,50	1,1
2017	20,50	85,30	-0,2
2018	20,50	87,70	2,5

Kiinteistöveroprosentit

	2019	2018
Yleinen kiinteistövero	1,40	1,05
Vakituinen asuinrakennus	0,55	0,50
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,30	1,10
Asuintarkoitukseen kaavoitetut rakentamattomat tontit	3,50	3,00
Yleishyödyllisen yhteistön kiinteistövero	0,00	0,00

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalveluijen valtionosuus, ml. tasaukset	6 737 442	206 237	6 943 679	6 931 596	-12 083
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-943 165	0	-943 165	-889 717	53 448
Valtionosuudet yht.	5 794 277	206 237	6 000 514	6 041 879	41 365

Valtionosuudet laskivat edellisestä vuodesta 43 tuhatta euroa

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Konsernihallinnon investoinnit

Konsernihallinnon investoinnit

H01 Kiinteän omaisuuden hankinta/myynti

Tavoitteiden toteuma Konstun majan hankinnan ennakkomaksu. Loppu toteutuu v. 2021.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-14 570,97	-35 429,03
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	0,00	0,00	0,00	52 468,94	-52 468,94
Investointien rahavirta	-50 000,00	0,00	-50 000,00	37 897,97	-87 897,97

H02 Osakkeiden hankinta ja myynti

Tavoitteiden toteuma Tässä kohdassa kirjataan tasearvo omistuksen luovutuksen seurauksena MetsäBoardin ja Nordean osakkeista. Investointimenoissa on osuus Metsäliitolle.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	0,00	0,00	0,00	-2 448,00	2 448,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	0,00		0,00	930,08	-930,08
Investointien rahavirta	0,00	0,00	0,00	-1 517,92	1 517,92

H04 Pappilanniemen tontinmyynti

Hanketavoitteet Tavoitteena myydä tontteja Pappilanniemestä.

Tavoitteiden toteuma

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	0,00	0,00	0,00		0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	0,00		0,00	7 278,25	-7 278,25
Investointien rahavirta	0,00		0,00	7 278,25	-7 278,25

H16 Taipalsaaren Lämpö Oy

Hanketavoitteet

Tavotteiden toteuma KV 19.6.19 § 22 määrärahamuutos jäänyt viemättä talousarvioon. Antolaina 200.000 € on konvertoitu yhtiön vapaaseen pääomaan eli kyse on investoinnista

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	0,00	0,00	0,00	-200 000,00	200 000,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					
Investointien rahavirta	0,00	0,00	0,00	-200 000,00	200 000,00

H19 Valokaapelin rak./muu pitkävaikutteinen meno

Hanketavoitteet Saimaan kuitu Oy:n verkkoon toteutunut investointi

Tavotteiden toteuma

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-100 000,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					
Investointien rahavirta	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-100 000,00	0,00

H20 SVOP Saimaan Kuitu Oy**Hanketavoitteet**

Saimaan Kuitu Oy:n pääomittamiseen ja ns. lisätukeen maksetut erät

Tavotteiden toteuma

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-92 490,00	0,00	-92 490,00	-92 490,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00				0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					
Investointien rahavirta	-92 490,00	0,00	-92 490,00	-92 490,00	0,00

H21 SVOP Saimaan Kuitu Oy/Jänkäsalon valokuituverkon rakentaminen**Hanketavoitteet**

Jänkäsalon valokuituverkon rakentamisen kunnan osuus

Tavotteiden toteuma

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-25 000,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00			0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					
Investointien rahavirta	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-25 000,00	0,00

Konsernihallinnon investoinnit yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-267 490,00	0,00	-267 490,00	-434 508,97	167 018,97
Rahoitusosuudet investointimenoihin				60 677,27	-60 677,27
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	0,00	0,00	0,00		
Investointien rahavirta	-267 490,00	0,00	-267 490,00	-373 831,70	106 341,70

Teknisten palveluiden investoinnit**T42 Sarviniemen lisälaiturialueen kehittäminen****Hanketavoitteet** Sarviniemen lisälaitureiden toteuttaminen.**Tavoitteiden toteuma** Ei toteutunut. Kustannukset siirrettiin toiselle kustannuspaikalle

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-10 635,64	-10 000	10 000	0	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta	-10 635,64	-10 000	10 000	0	0,00	0,00

T63 Olemassa olevan infran parantaminen**Hanketavoitteet** Ketveleen alueen asfaltointi, Konstunkaaren ja Haukitien asfaltointi.**Tavoitteiden toteuma** Hanke päättynyt.

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-154 339,03	-140 000	0	-140 000	-139 720,51	-279,49
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta	-154 339,03	-140 000	0	-140 000	-139 720,51	-279,49

T66 Vesilaitoksen verkoston saneeraus**Hanketavoitteet** Vesijohtoverkoston saneerauksia. Vesimittariston uusintaa.**Tavoitteiden toteuma** Hanke jatkuu v. 2020. Mittareita ei vaihdettu. Verkoston kuntoa kartoitettu. Järjestelmät päivitetty.

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot		-150 000	40 000	-110 000	-70 217,01	-39 782,99
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta		-150 000	40 000	-110 000	-70 217,01	-39 782,99

T67 Torialueen rakentaminen**Hanketavoitteet** Torialueen tasaus ja asfaltointi**Tavoitteiden toteuma** Torialue on valmis.

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot		-30 000	0	-30 000	-15 560,02	-14 439,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta		-30 000	0	-30 000	-15 560,02	-14 439,98

T68 Varavoimakoneet**Hanketavoitteet** Varavoimakoneiden hankinta**Tavoitteiden toteuma** Hanke päättynyt.

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot		-40 000	0	-40 000	-32 865,00	-7 135,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta		-40 000	0	-40 000	-32 865,00	-7 135,00

T69 Kirkonkylän luistelukaukalo**Hanketavoitteet** Luistelukaukalon uusinta Pappilankankaalle.**Tavoitteiden toteuma** Hanke valmistunut.

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot		-35 000	0	-35 000	-29 192,75	-5 807,25
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta		-35 000	0	-35 000	-29 192,75	-5 807,25

T70 Muutostyöt Saimaanharjun ja Kirkonkylän kouluilla**Hanketavoitteet** Muutostyöt Saimaanharjun ja Kirkonkylän kouluilla palveluverkkomuutoksien vuoksi**Tavoitteiden toteuma** Saimaanharjun koulun muutostyöt jatkuvat vuonna 2020.

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot		0	-140 000	-140 000	-142 718,56	2 718,56
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta		0	-140 000	-140 000	-142 718,56	2 718,56

T97 Sähköliittymä / Saimaanranta**Hanketavoitteet** Sähköliittymän hankinta Saimaanrannan satamaan.**Tavoitteiden toteuma** Hanke valmis.

	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot		0	-3 330	-3 330	-3 330,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot						
Investointien rahavirta		0	-3 330	-3 330	-3 330,00	0,00

Teknisten palveluiden investoinnit yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-405 000,00	-93 330,00	-498 330,00	-433 603,85	-64 726,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-405 000,00	-93 330,00	-498 330,00	-433 603,85	-64 726,15

Sivistyspalveluiden investoinnit**S12 Itsepalvelukirjasto****Hanketavoitteet** Lainaustoiminnan mahdollistaminen itsepalveluna myös aukioloaikojen ulkopuolella.**Tavoitteiden toteuma** Hanke valmistunut

	Talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointien talousarvio					
Investointimenot	-45 000,00	0,00	-45 000,00	-44 449,01	-550,99
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					
Investointien rahavirta	-45 000,00	0,00	-45 000,00	-44 449,01	-550,99

Sivistyspalveluiden investoinnit yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-45 000,00	0,00	-45 000,00	-44 449,01	-550,99
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-45 000,00	0,00	-45 000,00	-44 449,01	-550,99

Investointiosa yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-717 490,00	-93 330,00	-810 820,00	-912 561,83	101 741,83
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00	0,00	60 677,27	-60 677,27
Investointien rahavirta	-717 490,00	-93 330,00	-810 820,00	-851 884,56	41 064,56

Rahoitusosan toteutuminen

(1000 €)

		TA muutoksen			TP 2019	Poikkeama
		TA 2019	TA muutokset	jälkeen		
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	+/-	1 132 494	-648 156	484 338	1 675 003,09	-1 190 665,09
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjausevät	+/-				11 318,10	-11 318,10
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-	-717 490	93 330	-810 820	-912 561,83	101 741,83
Rahoitusosuudet investointeihin	+					0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	100 000		100 000	98 440,92	1 559,08
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	515 004	-741 486	-326 482	872 200,28	-1 198 682,28
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset		-20 000		-20 000	318 197,58	-338 197,58
Antolainasaamisten lisäykset	-	-50 000		-50 000	-3 500,00	-46 500,00
Antolainasaamisten vähennykset	+	30 000		30 000	321 697,58	-291 697,58
Lainakannan muutokset		-2 000 000		0	-199 886,48	199 886,48
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+				1 800 000,00	-1 800 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-2 000 000			-1 999 886,48	1 999 886,48
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Oman pääoman muutokset	+/-					0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-			0	2 023 280,93	2 023 280,93
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	-1 504 996	-741 486	-326 482	-1 032 769,55	706 287,55
Rahavarat 31.12.		1 795			941 799,81	-941 799,81
Rahavarat 1.1.		1 506 791			1 974 569,36	-1 974 569,36
Tunnusluvut						
Pitkäaikainen laina 31.12.2019 €		14 436 436			17 283 850,25	-2 847 414,25
Pitkäaikainen laina per asukas (€/as)		3 039			3 704	-665
		(4750 as)			(4666 as)	

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvetotaulukko, johon on koottu käyttötalouden, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan valtuuston sitoviksi hyväksymien erien talousarvio, talousarvion muutokset, talousarvio muutosten jälkeen, toteuma ja poikkeama talousarviomuutoksen jälkeen:

2019	Sito- vuus 1)	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-	Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-
		talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama	talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Vaalit	B	36	0	36	17	-19	26	0	26	16	-10
Tarkastus ja arviointi	B	16	0	16	11	-5	0	0	0	0	0
Konsernihallinto											
Hallintopalvelut	B	1316	-8	1308	1199	-109	750	75	825	719	-106
Tukipalvelut	B	852	57	909	804	-105	914	0	914	931	17
Kehittämispalvelut	B	183	7	190	165	-25	2	0	2	0	-2
Sosiaali- ja terveyspalvelut	B	15 655	0	15 655	14 901	-754	128	0	128	127	-1
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut											
Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallinto	B	291	22	313	302	-11	0	0	0	0	0
Perusopetus	B	4 342	191	4 533	4 497	-36	86	0	86	142	56
Varhaiskasvatus	B	2 084	123	2 207	2 233	26	229	0	229	343	114
Kulttuuri ja vapaa-aika	B	451	25	476	407	-69	55	0	55	79	24
Tekniset palvelut											
Teknisten palveluiden hallinto	B	853	24	877	902	25	9	0	9	23	14
Kaavoitus	B	105	0	105	113	8	31	0	31	41	10
Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut	B	151	13	164	156	-8	68	0	68	74	6
Liikenneväylät	B	332	-10	322	271	-51	1	0	1	1	-1
Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	B	1973	-4	1969	2 084	115	850	15	865	935	70
Kunnallistekniikka ja laitokset	B	520	4	524	418	-106	621	0	621	586	-35
Käyttötalousoisa yhteensä		29 160	444	29 604	28 480	-1 124	3 770	90	3 860	4 017	157

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2019	Sito- vuus 1)	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-	Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-
		talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama	talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						20 890	-500	20 390	20 225	-165
Valtionosuudet	B						5 794	206	6 000	6 041	41
Korkotulot	B						15	0	15	15	0
Muut rahoitustulot	B						11	0	11	15	4
Korkomenot	B	180	0	180	151	-29					
Muut rahoitusmenot	B	7	0	7	7	0					
Satunnaiset erät	B										
Tuloslaskelmaosa yhteensä		187	0	187	158	-29	26 710	-294	26 416	26 296	-120

Tuhannen pyöristyserot kaavoista johtuen.

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2019	Sito- vuus 1) N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-	Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-
		talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama	talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama
INVESTOINTIOSA											
Konsernihallinto											
H01 Kiinteän omaisuuden hankinta ja myynti	B	50	0	50	15	35	0	0	0	52	52
H02 Osakkeiden hankinta ja myynti	B	0	0	0	2	-2	0	0	0	1	1
H04 Pappilanneimen tontinmyynti	B	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7
H16 Taipalsaaren Lämpö Oy	B	0	0	0	200	-200			0		0
H19 Valokaap.verkon rakent./muut pitkävaik.menot	B	100	0	100	100	0			0		0
H20 SVOP Saimaan Kuitu Oy	B	92	0	92	92	0			0		0
H21 Saimaan Kuitu/Suuri Jänkäsalu	B	25	0	25	25	0			0		0
Konsernihallinnon investoinnit yhteensä		267	0	267	434	-167	0	0	0	60	60
Sivistyspalvelut											
S12 Itsepalvelukirjasto	B	45	0	45	44	1			0		0
Sivistyspalveluiden investoinnit yhteensä		45	0	45	44	1	0	0	0	0	0
Tekniset palvelut											
T42 Sarviniemen laiturin peruskorj	B	10	-10	0	0	0			0		0
T63 Infran perusrannuskohteet	B	140	0	140	140	0			0		0
T66 Vesilaitoksen verkoston saneeraus	B	150	-40	110	70	40			0		0
T67 Toriauleen rakentaminen	B	30	0	30	16	14			0		0
T68 Varavoimakoneet	B	40	0	40	33	7			0		0
T69 Kirkonkylän luistelukaukalo	B	35	0	35	29	6			0		0
T70 Muutostyöt Saimaanharjun ja Kirkonkylän kouluilla	B	0	140	140	143	-3			0		0
T97 Sähköliittymä / Saimaanranta	B	0	3	3	3	0			0		0
Teknisten palveluiden investoinnit yhteensä		405	93	498	434	64	0	0	0	0	0
Investointiosa yhteensä		717	93	810	912	-102	0	0	0	60	60

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2019	Sito- vuus 1) N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-	Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-
		talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama	talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama
RAHOITUSOSA											
Lainakannan muutokset	N	2 000	0	2 000	3 800	-1800			0		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0	0	0	1800	-1800					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		2 000	0	2 000	2 000	0			0		
Kaikki yhteensä		32 064	537	32 601	33 350	-3 055	30 480	-204	30 276	30 373	97

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 075 950,75		996 540,62	
Maksutuotot	366 507,52		401 209,55	
Tuet ja avustukset	258 185,48		316 230,11	
Muut toimintatuotot	911 748,52	2 612 392,27	976 216,31	2 690 196,59
Valmistus omaan käyttöön				
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 595 944,53		-5 810 780,09	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 298 917,35		-1 342 056,55	
Muut henkilösivukulut	-153 426,25		-201 023,45	
Palvelujen ostot	-18 021 819,23		-17 281 423,73	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 435 007,48		-1 511 595,01	
Avustukset	-356 882,81		-346 012,89	
Muut toimintakulut	-214 896,55	-27 076 894,20	-182 625,68	-26 675 517,40
Toimintakate		-24 464 501,93		-23 985 320,81
Verotulot		20 225 194,02		19 007 698,17
Valtionosuudet		6 041 879,00		6 085 175,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	15 116,16		15 750,77	
Muut rahoitustuotot	14 838,84		10 949,79	
Korkokulut	-150 920,06		-151 341,55	
Muut rahoituskulut	-6 602,94	-127 568,00	-6 878,22	-131 519,21
Vuosikate		1 675 003,09		976 033,15
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 665 859,55		-2 058 962,45	
Arvonalentumiset		-1 665 859,55		-2 058 962,45
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos		9 143,54		-1 082 929,30
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		92 734,32		92 734,32
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Rahastojen lisäys (-) ja vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		101 877,86		-990 194,98

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 675 003,09		976 033,15	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	<u>11 318,10</u>	1 686 321,19	<u>-1 349 475,26</u>	-373 442,11
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-912 561,83		-873 776,97	
Rahoitusosuudet investointimenoihin			20 705,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	<u>98 440,92</u>	-814 120,91	<u>37 578,00</u>	-815 493,97
Toiminnan ja investointien rahavirta		872 200,28		-1 188 936,08
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-3 500,00			
Antolainasaamisten vähennykset	<u>321 697,58</u>	318 197,58	<u>27 000,00</u>	27 000,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 800 000,00		2 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 999 886,48		-2 098 797,99	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u></u>	-199 886,48	<u></u>	-98 797,99
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien mu	-24 770,00		59 252,14	
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos	-218 164,33		17 557,95	
Korottomien velkojen muutos	<u>-1 780 346,60</u>	-2 023 280,93	<u>1 795 747,00</u>	1 872 557,09
Rahoituksen rahavirta		-1 904 969,83		1 800 759,10
Rahavarojen muutos		-1 032 769,55		611 823,02
Rahavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.	941 799,81		1 974 569,36	
Kassavarat 1.1.	<u>-1 974 569,36</u>	-1 032 769,55	<u>-1 362 746,34</u>	611 823,02

Tase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	650 882,54	600 545,69
Ennakkomaksut		
	650 882,54	600 545,69
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 507 015,09	4 556 353,68
Rakennukset	14 301 779,71	15 271 139,13
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 331 937,26	2 537 345,05
Koneet ja kalusto	75 805,44	19 501,77
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset ha	10 000,00	
	21 226 537,50	22 384 339,63
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	4 367 668,66	4 076 168,37
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut lainasaamiset	291 637,93	609 835,51
Muut saamiset	13 930,00	11 940,00
	4 673 236,59	4 697 943,88
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		
Muut toimeksiantojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		
Keskeneräiset tuotteet		
Valmiit tuotteet		
Muu vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	49 084,00	49 084,00
Muut saamiset		
Siirtosaamiset		
	49 084,00	49 084,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	575 457,26	431 853,60
Lainasaamiset		
Muut saamiset	110 217,69	20 785,26
Siirtosaamiset	53 435,36	68 307,12
	739 110,31	520 945,98
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet		
Sijoitukset rahamarkk.instrum.		
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut arvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset	941 799,81	1 974 569,36
VASTAAVAA YHTEENSÄ	28 280 650,75	30 227 428,54

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 507 865,39	8 507 865,39
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot		
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-849 487,41	140 707,57
Tilikauden yli/alijäämä	101 877,86	-990 194,98
	7 760 255,84	7 658 377,98
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	662 176,39	754 910,71
Vapaaehtoiset varaukset		
	662 176,39	754 910,71
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	401 400,00	352 318,25
	401 400,00	352 318,25
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	189 352,18	214 122,18
Muut toimeksiantojen pääomat		
	189 352,18	214 122,18
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 688 015,77	14 674 191,25
Lainat julkisyhteisöiltä	578 325,00	809 659,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		16 500,00
Ostovelat		
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		
Siirtovelat	414 232,00	414 232,00
	15 680 572,77	15 914 582,25
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 786 175,48	1 768 552,48
Lainat julkisyhteisöiltä	231 334,00	231 334,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	16 500,00	
Ostovelat	491 942,69	417 462,48
Muut velat	269 329,72	348 738,29
Siirtovelat	791 611,68	2 567 029,92
	3 586 893,57	5 333 117,17
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	28 280 650,75	30 227 428,54

Konsernilaskelmat**Konsernituloslaskelma**

	2019	2018
Toimintatuotot	18 706 759,53	18 421 227,64
Toimintakulut	-43 053 400,17	-42 564 774,20
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-70 113,64	-128 965,81
Toimintakate	-24 416 754,28	-24 272 512,38
Verotulot	20 225 194,02	19 007 698,17
Valtionosuudet	6 509 093,01	6 529 879,76
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	993,32	3 441,81
Muut rahoitustuotot	23 198,09	16 796,49
Korkokulut	-211 338,46	-215 983,41
Muut rahoituskulut	-34 552,79	-33 605,35
Vuosikate	2 095 832,91	1 035 715,09
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-2 383 676,95	-2 769 875,50
Arvonalentumiset	203 647,02	965,29
Tilikauden tulos	-84 197,02	-1 733 195,12
Tilinpäätössiirrot	101 203,89	187 312,20
Tilikauden verot	-185,97	-63,75
Laskennalliset verot	-380,24	-438,17
Tilikauden ylijäämä	16 440,66	-1 546 384,83

Konsernirahoituslaskelma

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 095 832,91	1 035 715,09
Satunnaiset erät	203 647,02	0,00
Tilikauden verot	-185,97	-63,75
Tulorahoituksen korjauserät	-144 335,25	-1 261 114,16
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 154 958,71	-225 462,81
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 246 698,00	-1 546 798,98
Rahoitusosuudet investointi menoihin	32 244,55	27 649,00
Pysyvien vastaavien luovutustulo	409 562,47	319 015,37
Investointien rahavirta yhteensä	-804 890,97	-1 200 134,61
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 350 067,74	-1 425 597,43
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-3 500,00	0,00
Antolainojen vähennykset	321 697,58	27 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 800 000,00	2 856 530,69
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 814 296,53	-2 668 383,30
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 668,90	0,00
Oman pääoman muutokset	200 000,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-43 921,21	64 827,74
Vaihtomaisuuden muutos	7 917,13	18 600,37
Saamisten muutos	-273 869,18	-57 118,19
Korottomien velkojen muutos	-1 608 708,34	1 763 984,01
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-2 404 011,65	2 005 441,30
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 053 943,91	579 843,88
Rahavarat 31.12	1 445 018,88	2 498 962,80
Rahavarat 1.1.	2 498 962,80	1 919 118,92

Konsernitase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	502 057,13	577 081,92
Muut pitkävaikutteiset menot	732 563,39	695 194,59
Ennakkomaksut	61 697,98	42 467,15
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 296 318,50	1 314 743,66
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 923 043,80	4 972 382,39
Rakennukset	22 406 776,00	23 612 476,75
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 417 771,18	2 631 309,22
Koneet ja kalusto	613 108,62	731 385,19
Muut aineelliset hyödykkeet	10 396,00	11 695,50
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	32 385,74	113 180,82
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	30 403 481,34	32 072 429,87
Sijoitukset		
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	790,00	790,00
Osakkuusyhtiöosuudet	34 633,23	71 353,54
Muut osakkeet ja osuudet	2 091 014,96	1 924 499,45
Muut lainasaamiset	32 118,18	28 618,18
Muut saamiset	14 608,75	12 618,75
Sijoitukset yhteensä	2 173 165,12	2 037 879,92
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	939 556,35	325 229,75
Toimeksiantojen varat yhteensä	939 556,35	325 229,75
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	99 500,99	104 354,95
Keskeneräiset tuotteet	22 084,61	25 147,78
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	121 585,60	129 502,73
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset	501 016,84	501 255,78
Lyhytaikaiset saamiset	1 783 419,85	1 509 311,74
Saamiset yhteensä	2 284 436,69	2 010 567,52
Rahoitusarvopaperit	37 034,33	36 911,24
Rahat ja pankkisaamiset	1 407 984,55	2 462 051,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ	38 663 562,48	40 389 316,25

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 507 865,38	8 507 865,38
Arvonkorotusrahasto	39 579,18	39 579,18
Muut omat rahastot	13 630,16	20 066,94
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-1 697 233,33	-463 222,84
Tilikauden yli-/alijäämä	16 440,66	-1 546 384,83
Oma pääoma yhteensä	6 880 282,05	6 557 903,83
POISTOERO JA VAAPAEHT.VARAUK.		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	280 751,25	597 987,94
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	951 921,89	356 260,50
Lahjoitusrahastojen pääomat	217 362,33	242 710,40
Muut toimeksiantojen pääomat	726,50	634,43
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	1 170 010,72	599 605,33
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	22 713 049,56	23 183 989,64
Lainat julkisyhteisöiltä	578 325,00	809 659,00
Lainat konsernin sisältä	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	16 500,00
Liittymismaksut ja muut velat	67 439,54	67 445,96
Siirtovelat	402 570,46	402 570,46
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	23 761 384,55	24 480 165,06
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 270 937,54	2 261 262,40
Lainat julkisyhteisöiltä	231 334,00	231 334,00
Saadut ennakot	42 725,90	31 604,01
Ostovelat	1 183 872,44	1 051 573,40
Liittymismaksut ja muut velat	683 147,50	711 846,29
Siirtovelat	2 144 645,67	3 851 569,74
Laskennalliset verovelat	14 470,86	14 464,24
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	6 571 133,91	8 153 654,08
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	38 663 562,48	40 389 316,24

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan. Poistosuunnitelma on liitteenä. Kunnanvaltuusto on pidentänyt eräiden rakennusten poistoajoja (kv. 21.12.2016 §71). Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin peruskorjauksen/uudisrakentamisen jälkeä.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuutta ei ole taseessa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopapereita ei taseessa ole.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Toimintakertomuksessa esitetyt tiedot ovat pääosiltaan vertailukelpoisia edelliseen toimintakertomusvuoteen.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty omistusosuudella kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan tytäryhtiöt Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot ja Taipalsaaren Lämpö Oy. Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty Saimaan Kuitu Oy. Yhdistelemättä on jätetty osakkuusyhteisöistä As Oy Saimaanharjun Kuhatie ja Kiinteistö Oy Taipalsaaren Liikekeskus.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhtiöiden keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erään edellisten tilikausien tulosta vastaan ja tilikauden poistojen oikaisu kirjattu tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyhteisöt

Saimaan Kuitu Oy osakkuusyhteisönä on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitiilinpäätökseen.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Hallinto	583 416,61	527 819,90	423 543,38	365 838,66
Sosiaali- ja terveystuotot	14 497 946,36	13 920 465,28	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuurituotot	563 899,39	714 211,57	563 899,39	616 035,40
Yhdyskuntatuotot	3 061 497,17	3 258 730,89	1 624 949,50	1 708 322,53
<i>Yhteensä</i>	<i>18 706 759,53</i>	<i>18 421 227,64</i>	<i>2 612 392,27</i>	<i>2 690 196,59</i>

Verotulojen erittely		
	2019	2018
Kunnan tulovero	17 293 266,76	16 440 182,48
Osuus yhteisöveron tuotos	875 130,65	865 176,28
Kiinteistövero	2 056 796,61	1 702 339,41
Muut verotulot		
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>20 225 194,02</i>	<i>19 007 698,17</i>

Valtionosuuksien erittely		
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 931 596,00	7 027 361,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuvat		
valtionosuuksien tasaus (+/-)	850 015,00	866 930,00
Järjestelmämuutoksen tasaus (+/-)		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-889 717,00	-942 186,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>6 041 879,00</i>	<i>6 085 175,00</i>

Palveluiden ostojen erittely (ulkoiset)		
	Kunta	
	2019	2018
Asiakaspalveluiden ostot	15 266 020,95	14 452 463,85
Muiden palveluiden ostot	2 755 798,28	2 828 959,88
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>18 021 819,23</i>	<i>17 281 423,73</i>

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	67 930,31	31 793,51	67 930,31	31 793,51
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot				
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>67 930,31</i>	<i>31 793,51</i>	<i>67 930,31</i>	<i>31 793,51</i>
Muut toimintakulut				
Myyntitappiot				
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>		<i>0,00</i>		<i>0,00</i>

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistoajat noudattavat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suositusta. Kunnanvaltuusto on vahvistanut pysyvien vastaavien hankintojen aktivointirajaksi 10 000 euroa. Tätä pienemmät hankkeet on kunnassa kirjattu käyttötalousosan kuluksi. Lisäksi valtuusto on määrittänyt tietyille hyödykkeille hyödykekohtaiset poistoajat. Hyödykekohtaiset poistoajat perustuvat kunkin hyödykkeen arvioituun todelliseen taloudelliseen pitoaikaan, arvioituun kestävyteen ja käytettävyyteen kunnan palvelutuotannossa.

POISTOSUUNNITELMA

Kvalt. 6.3.2013 § 25

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Poistomenetelmä	Poisto aika
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	tasapoisto	2 vuotta*
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta*
Liikearvo	tasapoisto	2 vuotta*
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2 vuotta*
Muut	tasapoisto	2 vuotta*
Valokuituverkko	tasapoisto	10 vuotta

*Kunnanhallitus voi erityisestä hyödykekohtaisesta syystä päättää poistoajaksi enintään 20 vuotta.

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet ei poisto aikaa

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Taloussrakennukset	tasapoisto	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 vuotta

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto 10 %	30 vuotta
Viemäriverkosto	menojäännöspoisto 10 %	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	menojäännöspoisto 15 %	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	menojäännöspoisto 22 %	10 vuotta
Maakaasuverkko	menojäännöspoisto 15 %	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta

Koneet ja kalusto

Rautaiset alukset	tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa
---------------------	----------------

Rakennusten poistoaikojen pidentäminen**Kvalt. 21.12.2016 § 71**

Poistoaikojen pidentäminen 20 vuodesta 30 vuoteen		
Saimaanharjun päiväkotijakeskuskeittiö	tasapoisto	30 vuotta
Kirkonkylän koulu, päiväkotijaliikuntahalli	tasapoisto	30 vuotta
Nuorisotalo Helmi	tasapoisto	30 vuotta

Kvalt. 20.09.2017 § 66

Poistoaikojen pidentäminen 20 vuodesta 30 vuoteen		
Vehkataipaleen koulu	tasapoisto	30 vuotta
Taipalsaaren hyvinvointiasema	tasapoisto	30 vuotta
Jatkossa kaikki uudet hallinto- ja laitosrakennukset		30 vuotta

Saimaan Kuitu Oy:n verkoston rakentamiseen osoitetut kuntarahaosuudet on kirjattu muuksi pitkävaikutteiseksi menoksi vuodesta 2017 lähtien. Näiden osalta poistoaikana on käytetty 10 vuotta.

Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja –tappiot

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuu 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Eläkevastuu 31.12.				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	204 351,25	245 669,69		
Lpr kaupunki / pelastustoimi	6 400,00		6 400,00	
Vahingonkorvaus/vesihuoltolaitos 1.1.	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Vahingonkorvaus/vesihuoltolaitos 31.12.	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00
Eksote 1.1.		1 600 000,00	282 318,25	1 600 000,00
Lisäykset tilikaudella		282 318,25	42 681,75	282 318,25
Vähennykset tilikaudella		1 600 000,00		1 600 000,00
Eksote 31.12.	0,00	282 318,25	325 000,00	282 318,25
Pakolliset varaukset yhteensä	280 751,25	597 987,94	401 400,00	352 318,25

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	67 930,31	31 793,51	67 930,31	31 793,51
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot				
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>67 930,31</i>	<i>31 793,51</i>	<i>67 930,31</i>	<i>31 793,51</i>
Muut toimintakulut				
Myyntitappiot				
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>		<i>0,00</i>		<i>0,00</i>

Tasetta koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet								
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Keskeneräiset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	600 545,69	600 545,69	4 556 353,68	15 271 139,13	2 537 345,05	0,00	19 501,77	22 384 339,63
Lisäykset tilikauden aikana	125 000,00	125 000,00	7 900,97	142 718,56	252 700,29	10 000,00	77 314,01	490 633,83
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00						
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	57 239,56					57 239,56
Siirrot erien välillä	0,00	0,00						0,00
Tilikauden poisto	74 663,15	74 663,15		1 112 077,98	458 108,08		21 010,34	1 591 196,40
Arvonlennukset ja niiden palautukset								0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.			4 507 015,09	14 301 779,71	2 331 937,26	10 000,00	75 805,44	21 226 537,50
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12	650 882,54	650 882,54	4 507 015,09	14 301 779,71	2 331 937,26	10 000,00	75 805,44	21 226 537,50
Kertaluontoiset poistot								0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	650 882,54	650 882,54	4 507 015,09	14 301 779,71	2 331 937,26	10 000,00	75 805,44	21 226 537,50

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1	1 213 086,72	1 293 734,42	865 278,09	704 069,14	4 076 168,37		579 835,51		41 940,00	621 775,51
Lisäykset	200 000,00	92 490,00		2 448,00	294 938,00				5 490,00	5 490,00
Vähennykset				3 437,71	3 437,71		321 697,58			321 697,58
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12	1 413 086,72	1 386 224,42	865 278,09	703 079,43	4 367 668,66		258 137,93	0,00	47 430,00	305 567,93
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 413 086,72	1 386 224,42	865 278,09	703 079,43	4 367 668,66		258 137,93	0,00	47 430,00	305 567,93

Tytär-yhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 2019						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000€)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytär-yhteisöt						
Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot	Taipalsaari	100 %	100 %	265	5986	46
Taipalsaaren Lämpö Oy	Taipalsaari	100 %	100 %	117	1376	-68
Kuntayhtymät						
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	Lappeenranta	1,58 %	1,58 %	301	125	10
Etelä-Karjalan liitto	Lappeenranta	3,24 %	3,24 %	80	37	1
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon ky	Lappeenranta	2,82 %	2,82 %	399	4131	36
Osakkuusyhteisöt						
Saimaan Kuitu Oy	Savitaipale	33,33 %	33,33 %	723	2334	-73 *)
As Oy Saimaanharjun Kuhatie	Taipalsaari	38,57 %	38,57 %	64	3	-1
As Oy Taipalsaaren liikekeskus	Taipalsaari	30,01 %	30,01 %	258	1	0

Saamisten erittely				
	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		248 563,37		105 734,10
Lainasaamiset	258 137,93		579 835,51	
Yhteensä	258 137,93	248 563,37	579 835,51	105 734,10
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		54 600,37		53 918,50
Lainasaamiset	49 084,00		49 084,00	
Siirtosaamiset				
Yhteensä	49 084,00	54 600,37	49 084,00	53 918,50
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	307 221,93	303 163,74	628 919,51	159 652,60

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	60 223,47	63 564,78	27 707,68	29 951,90
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät	82 115,06	134 089,13	25 727,68	38 355,22
Tulojäämät yhteensä	142 338,53	197 653,91	53 435,36	68 307,12
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	142 338,53	197 653,91	53 435,36	68 307,12

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevastuu				
Takuuvaraus				
Eksoten clearing		282 318,25	325 000,00	282 318,25
Vahingonkorvausvaraus	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00
Varallaolovaraus / pelastuslaitos	6 400,00		6 400,00	
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	204 351,25	245 669,69		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	280 751,25	597 987,94	401 400,00	352 318,25

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	8 507 865,39	8 507 865,39	8 507 865,39	8 507 865,39
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	8 507 865,38	8 507 865,38	8 507 865,39	8 507 865,39
Arvonkorotusrahasito 1.1.	39 579,18	39 579,18		
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasito 31.12.	39 579,18	39 579,18		
Muut omat rahastot	20 066,94	22 570,89		
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	13 630,16	20 066,94		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-990 194,98	1 661 013,10	140 707,57	2 040 765,88
Edellisen tilikauden tulos	-1 546 384,83	-2 447 428,42	-990 194,98	-1 900 058,31
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-1 697 233,33	-463 222,84	-849 487,41	140 707,57
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	16 440,66	-1 546 384,83	101 877,86	-990 194,98
Oma pääoma yhteensä	6 880 282,05	6 557 903,83	7 760 255,84	7 658 377,98

Pitkäaikaiset velat		
jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
	2019	2018
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 370 414,94	8 272 840,98
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	8 370 414,94	8 272 840,98

Vieras pääoma				
	2019		2018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisölle				
Saadut ennakot				
Ostovelat		77 366,14		90 753,80
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				90 753,80
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		140,00		140,01
Muut velat				
Siirtovelat	414 232,00	33 782,64	414 232,00	1 804 943,04
Yhteensä	414 232,00	33 922,64	414 232,00	1 805 083,05
Velat osakkuus- sekä muille om.yhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä			0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	414 232,00	111 288,78	414 232,00	1 895 836,85

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotu	1 882 417,21	1 814 828,29	700 441,02	656 893,45
Korkojaksotukset	19 699,52	22 224,76	19 699,52	22 224,76
Muut menojäämät	210 348,68	1 925 834,49	105 253,78	1 887 911,71
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	2 112 465,41	3 762 887,54	825 394,32	2 567 029,92
Siirtovelat yhteensä	2 112 465,41	3 762 887,54	825 394,32	2 567 029,92

Vakuuksia ja vakuussitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 262 620,60	11 085 739,02		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	12 262 620,60	11 085 739,02		

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	84 000,00	168 000,00	84 000,00	168 000,00
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	<i>84 000,00</i>	<i>168 000,00</i>	<i>84 000,00</i>	<i>168 000,00</i>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>				
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>				
Vakuudet yhteensä	84 000,00	168 000,00	84 000,00	168 000,00

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	2 823 970,62	3 647 059,53	142 028,01	245 408,22
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	770 528,04	827 134,61	103 637,85	103 414,67
Leasinvuokrasopimuksiin ei sisälly olenaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.				

Vastuusitoumukset		
	Kunta	
	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien		
Alkuperäinen pääoma	5 370 000,00	5 370 000,00
Jäljellä oleva pääoma	3 234 575,02	3 660 641,49
Takaukset muiden puolesta *)		
Alkuperäinen pääoma	1 632 057,42	1 632 057,42
Jäljellä oleva pääoma	156 381,51	269 279,70

*) Tähän sisältyvät myös kunnan antamat täytetakaukset asuntolainoista, joista lainasitoumukset tehty.

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	28 385 689	27 254 416
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	18 676	17 510

Muut taloudelliset vastuut				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Sopimusvastuu				
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Sitoumukset avustukseen				
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut				
Vuokravastuut, seuraavalla tilikaudella maksettavat	464 220,55	287 391,08		
Vuokravastuut, myöhemmin maksettavat	2 760 373,01	2 267 655,42		
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>3 224 593,56</i>	<i>2 555 046,50</i>		
Johdannaissopimukset				
Valuuttatermiinit				
Käypä arvo				
Kohde-etuuden arvo				
Korkotermiinit				
Käypä arvo				
Kohde-etuuden arvo				
Arvonlisäveron palautusvastuu *)		0,00	0,00	
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu **)				
<p>*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myydessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.</p> <p>***) Sosiaali- ja terveyshuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuu, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015 - 2020.</p>				

Ympäristöä koskevat liitetiedot

Ympäristökulut- ja tuotot		
	2019	2018
Ympäristötuotot		
Siitä: ympäristönsuojeluun saadut avustukset		
Ympäristökulut	161 988,62	181 014,17
Siitä: ympäristönsuojeluun annetut avustukset		
Ympäristökulut, netto	161 988,62	181 014,17

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2019	2018
Konsernihallinto	31	32
<i>Siitä:</i>		
<i>Hallintopalvelut</i>	14	13
<i>Tukipalvelut</i>	17	19
Sivistyspalvelut	105	109
<i>Siitä:</i>		
<i>Sivistyspalveluiden hallinto</i>	3	2
<i>Perusopetus</i>	52	58
<i>Varhaiskasvatus</i>	43	42
<i>Kulttuuri ja vapaa-aika</i>	7	7
Tekniset palvelut	18	18
<i>Siitä:</i>		
<i>Teknisten palveluiden hallinto</i>	5	5
<i>Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut</i>	2	2
<i>Kiinteistönhuolto ja yleiset alueet</i>	10	10
<i>Kunnallistekniikka ja laitokset</i>	1	1
Yhteensä	154	159

44) Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2019	2018
Suomen Keskusta r.p.	982,50	894,00
Kansallinen Kokoomus r.p.	910,51	855,75
Taipalsaari-liike	1 361,75	1 289,50
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	679,00	603,75
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.	41,00	22,25
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	3 974,76	3 665,25

45) Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2019	2018
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 222,50	7 149,50
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	6 222,50	7 149,50

Henkilöstökulut euroina:

	2019	2018
Palkat ja palkkiot	5 595 945	5 810 780
Eläkekulut	1 298 917	1 342 057
Muut henkilösivukulut	153 426	201 023
Henkilöstökulut yhteensä	7 048 288	7 353 860

ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET, VESIHUOLTOLAITOS

TAIPALSAAREN KUNTA VESIHUOLTOLAITOS

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Vesi – ja viemärlaitos

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Vesilaitoksen hoitaja: Huoltomies, varalla päivystysrengas

Työajan ulkopuolinen päivystys 0400 156 628.

Yleistä

Kunnallinen vesihuoltolaitos vastaa, että sen asiakkaiden käytössä on puhdasta vettä häiriöttömästi ja että jätevedet puhdistetaan vaatimusten mukaisesti kilpailukykyiseen hintaan.

Vesilaitos

Vesilaitoksen piiriin kuuluvat Kirkonkylän, Saimaanharjun, Konstun ja Ketveleen toiminta-alueet.

Taipalsaarella on 2 vedenottamo, jotka sijaitsevat Saimaanharjulla ja Leväsessä.

Vesi on laadukasta ja hyvänmakuista pohjavettä. Käsittelynä on ainoastaan luonnonmukainen kalkkikivisuodatus veden ph:n nostamiseksi.

2019 vuoden aikana aloitettiin verkoston kuntotutkimuksia ja kuvaukset aloitettiin Ketveleen ja Konstun verkostoista. Raportit valmistuvat 2020 keväällä. Vesilaitoksen automatiojärjestelmät uusittiin ja otettiin käyttöön syksyn 2019 aikana.

Pumppaamoiden huoltoa ja pumppujen uusintaa on tehty vuoden aikana tarpeen mukaan. Kunnan alueella paljastui iso vuoto, jossa puhdasta vettä vuotaa verkostosta. Tämän vuoksi erotus verkostoon johdetun ja laskutetun veden kuutiomäärässä on niin suuri.

Viemärlaitos

Taipalsaaren kunnan jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin puhdistettavaksi Lappeenrantaan Toikansuontien jätevedenpuhdistamolle. Laitoksella on 20 pumppaamo.

Tunnuslukuja

Vesihuoltoliittymät	901 kpl
Verkostoon pumpattu vesi 149 614 m ³	
Laskutettu vesimäärä	124 657 m ³
Lappeenrantaan johdettu jätevesi	136 983 m ³
Veden ja jäteveden myyntihinta	5,53 €/m ³ , alv 24%

Taipalsaaren kunnalla ei ole sadevesijärjestelmää. Hulevedet viemäroidään alueella maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asemakaavan, hulevesisuunnitelman, katusuunnitelman tai yleisen alueen suunnitelman mukaisesti. Hulevedet imeytetään maastoon.

Vuoden 2020 aikana arvioidaan uusia liittyjiä vesihuoltoverkostoon olevan 5 kappaletta.

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2019	01.01.-31.12.2018
Liikevaihto	586 265,38	574 675,85
valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-48 857,96	-47 142,80
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	-322 270,76	-409 237,13
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-34 180,05	-31 904,63
Henkilösivukulut	-7 808,67	-7 112,67
Eläkekulut		
Muut henkilösivukulut		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-86 395,47	-131 828,82
Kertaluontoiset poistot		
Liiketoiminnan muut kulut	-4 683,96	-3 820,17
Liikeliikettyjä (-alijäämä)	82 068,51	-56 370,37
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot		
Korkokulut		
Korvaus jäännöspääomasta		
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	82 068,51	-56 370,37
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	82 068,51	-56 370,37
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	82 068,51	-56 370,37

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE

		31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		1 370 098,04	1 249 270,29
A PYSYVÄT VASTAAVAT			
1	Aineettomat hyödykkeet		
	1. Aineettomat oikeudet		
	2. Muut pitkävaikutteiset menot		
	3. Ennakko maksut		
2	Aineelliset hyödykkeet	823 106,56	841 203,73
	1. Maa- vesialueet		
	2. Rakennukset		
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	823 106,56	841 203,73
	4. Koneet ja kalusto		
	5. Muut aineelliset hyödykkeet		
	6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
B	VAIHTUVAT VASTAAVAT	546 991,48	408 066,56
1	Vaihto-omaisuus		
	1. Aineet ja tarvikkeet		
	2. Keskeneräiset tuotteet		
	3. Valmiit tuotteet/tavarat		
	4. Muu vaihto-omaisuus		
	5. Ennakkomaksut		
2	Saamiset	546 991,48	408 066,56
	Pitkäaikaiset saamiset		
	1. Myyntisaamiset		
	2. Lainasaamiset		
	3. Muut saamiset		
	4. Siirtosaamiset		
	Lyhytaikaiset saamiset		
	1. Myyntisaamiset	170 512,54	185 780,53
	2. Lainasaamiset		
	3. Muut saamiset	8 283,17	8 621,47
	4. Siirtosaamiset	368 195,77	213 664,56

		31.12.2018	31.12.2018
	VASTATTAVAA	1 370 098,04	1 249 270,29
A	OMA PÄÄOMA	1 207 993,06	1 125 924,55
1	Peruspääoma	1 527 118,10	1 527 118,10
2	Liittymismaksurahasto		
3	Arvonkorotusrahasto		
	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-401 193,55	-344 823,18
4	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	82 068,51	-56 370,37
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
	1. Poistoero		
	2. Vapaaehtoiset varaukset		
C	PAKOLLISET VARAUKSET		
	1. Eläkevaraukset		
	2. Muut pakolliset varaukset	70 000,00	70 000,00
D	VIERAS PÄÄOMA	92 104,98	53 345,74
1	Pitkäaikainen		
	1. Joukkovelkakirjalainat		
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
	3. Lainat julkisyhteisöiltä		
	4. Lainat muilta luotonantajilta		
	5. Saadut ennakot		
	6. Ostovelat		
	7. Muut velat		
	8. Siirtovelat		
2	Lyhytaikainen	92 104,98	53 345,74
	1. Joukkovelkakirjalainat		
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
	3. Lainat julkisyhteisöiltä		
	4. Lainat muilta luotonantajilta		
	5. Saadut ennakot		
	6. Ostovelat	42 168,49	11 090,83
	7. Muut velat	37 947,74	35 363,07
	8. Siirtovelat	11 988,75	6 891,84

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	82 068,51	-56 370,37
Poistot ja arvonalennukset	86 395,47	131 828,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Satunnaiset erät		
Muut tulo-rahoituksen korjauserät		
Sisäiset tuotot		
Sisäiset kulut		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien luovutustulot		
Sisäiset katteet		
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	168 463,98	75 458,45
 Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Liittymismaksujen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	15 606,29	24 902,47
ien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	38 759,24	31 147,39
Rahoituksen rahavirta	54 365,53	56 049,86
 Vaikutus maksuvalmiuteen	222 829,51	131 508,31

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Taipalsaarella 31.3.2020

[Redacted signature]

Jarmo Turunen

[Redacted signature]

Juho Heikka

[Redacted signature]

Mari Huikkonen

[Redacted signature]

Elma Mikkola

[Redacted signature]

Ilkko B. Voipio

[Redacted signature]

Pekka Wallén

[Redacted signature]

Arja-Liisa Westinen

[Redacted signature]

Kari Kuuramaa

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Taipalsaarella 31/5 2020

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

[Redacted signature]

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Peruskirjat	Sidottuna ATK-tulosteena	tasekirja päiväkirja
Tilierittelyt	ATK-tulosteet ATK-tulosteet	pääkirjatilit talousarviotilit

Luettelo käytetyistä tositelajeista

Pankkitositteet

1	Pankkitositteet
4	Kassatositteet
8	Populus matkalaskut
9	Palkkatositteet
10	KP Laskennalliset
12	SL Laskennalliset
20	Ostolaskujen maksut
21	Ostolaskut
30	Myyntireskontran suoritukset
31	Myyntilaskut taloustiimi
32	Sopimuslaskut
34	Myyntilaskut varhaiskasvatus
36	Maanvuokralaskutus
37	Rakennusvalvonnan laskutus
44	Vesilaskut
54	Päivähoito
86	Hyvitysten kohdistus
89	Sisäinen laskutus
90	Muistiot
91	Poistot
92	Luovutukset
96	Kirjanpidon tulos
97	Kirjanpidon tulos laskennall.
98	Sisäisen laskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos lask.

Ostoreskontran tositteet säilytetään sähköisinä ja muut tositteet säilytetään paperitositteina

Tasekirja säilytetään pysyvästi
Tositteet säilytetään 10 vuotta
EU-projektien osalta päätösten mukaisesti.